

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadást felelős: Forster Géza az OMGE igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE szerkesztő-titkára.</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
--	--	--

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI.

Figyelmeztetés az OMGE. tagjaihoz.

Lapunk ezévi első számához egy utalványlapot mellékelünk, amelyen úgy az évdíjak, mint az alapítványi kamatok beküldhetők. Kérjük tisztelt tagjainkat, hogy kötelezettségeiknek minél előbb megfelelni sziveskedjenek. A múlt évről szétküldött Évkönyvünkben a tagok névsoránál ki vannak tüntetve azon összegek, amelyekkel az illetők tartozásban vannak. Ez uton is felkérjük tisztelt tagjainkat, hogy az ott kitüntetett hátralékos összegeket is egyesületünk pénztárához beküldeni sziveskedjenek.

Igazgató.

XXI-ik Tenyészállatvásár.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” XXI-ik tenyészállatvásárját 1904-ik évi márczius hó 26. és 27-ikén tartja meg Budapesten a „Tattersall Részvénytársaság” istállóiban (szemben a keleti pályaudvarral).

A vásár tervezetét a bejelentési ivekkel egyetemben az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” titkári hivatala a tenyésztőknek már szétküldötte. Aki ilyen tévedésből nem kapott volna, a titkári hivatal egy levelező-lapon történő felszólításra azonnal megküldi a szükséges nyomtatványokat és tervezeteket.

A tenyészállatvásárral kapcsolatosan gép-és eszközkiallítás is tartatik.

Felhívjuk tenyésztőink figyelmét arra a körülményre, hogy a földművelésügyi miniszter tekintettel arra, hogy a tenyésztő gazdaközönység részéről nagymérvű kereslet nyilvánul tisztavérű eredetű szimmentháli fajta, hágóképes fiatal tenyészbikák iránt, a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” útján 25 db szimmentháli és 5 db montafumi tenyészbikát szerzettetett be az Alpes vidékéről és ezeket a tenyészállatvásáron fogja eladni a tenyésztőknek árverés útján. Kikiáltási árul a vételár szerepel a bikák bevásárlási átlagára 800 koronánál magasabb nem lehet.

Ezenkívül a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” is egy nagyobb kollekczió nyugati vérű tenyészállatot hoz fel a tenyészállatvásárra, úgy, hogy a gazdaközönységnek ilymódon kiválóan jó alkalom nyílik elsőrendű tenyészállatok bevásárlására az „Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület” által rendezendő tenyészállatvásáron. *Rendező bizottság.*

Szuperfoszfát műtrágyaközvetítés.

Az OMGE. szuperfoszfát műtrágyaközvetítő központi irodája 48 fillérért közvetíti a 19—20¹/₂%-os és 49 fillérért a 16—18%-os szuperfoszfát kilogrammpercentjét a megrendelő állomására. *Fizetési feltételek:* 1 hónapon belüli fizetés esetén 3% engedmény, 6 hóig kamatmentesen, azontul az osztr. magy. bank mindenkori kamatlábánál 1¹/₂%-kal magasabb kamatfizetéssel. Megrendelések e feltételek alatt csak teljes vagonrakományokra fogadtatnak el; kisebb szállítványoknál megtérítendő a vagonrakomány és darabáru közötti szállítási díjkülönbözet. Megrendelések az OMGE. műtrágyaközvetítő irodájához (Budapest, IX. Köztelek-utca 8. sz.) intézendők, mely kívánatra a részletes szállítási feltételeket is közli. A részletes közvetítési feltételek a *Köztelek* 1903. évi 99. és 101. számában már megjelentek és mindenről bő tájékoztatást nyújtanak.

Malomtröszt.

Ezt a sokatmondó címet vette a tollahegyére a múlt héten valamelyik zsurnaliszta s nyomán feljajdult az egész sajtó a malomtrösztben a fogyasztást és termelést fenyegető veszedelem miatt.

A valószínű tény pedig az, hogy a malomtröszt egyelőre ábránd, mert azt aényt, hogy az Első budapesti gőzmalmi részvénytársaság megvásárolja, vagy ha jobban tetszik, felszivja a Pesti molnárok és sütők gőzmalmi részvénytársaságát,

a legerősebb fantáziával sem lehet malomtrösztnek nevezni.

Mert mi történt tulajdonképp. Az Első budapesti gőzmalom társulva egy budapesti pénzintézettel, megvásárolta a Pesti molnárok és sütők gőzmalma részvényeinek nagyobb felét s mint így e gőzmalom rendelkező tulajdonosa felszivta a Pesti molnárok és sütők gőzmalmat olyképp, hogy utóbbinak 3 darab részvényeért egy Első budapesti gőzmalmi részvényt kínál fel cserébe.

A Pesti molnárok és sütők gőzmalma mint cég tehát teljesen megszűnik létezni s az egész tranzakció annyit jelent, mintha az Első budapesti gőzmalom egy új gőzmalom épített volna.

Egy malomtrösztből csak akkor szólhatna az ének, ha legalább az összes budapesti malmok egy közös új céget alapítanának, amelynek az egyes malmok vezetősége a beszerzés és eladás intézése tekintetében teljesen alá volna rendelve, anélkül azonban, hogy az összes budapesti malmok mint részvénytársaságok s illetve mint külön cégek megszűnnének létezni.

Igaz, hogy az Első budapesti gőzmalom már a „Lujza” gőzmalomot is felszivta hasonló módon, de még mindig marad öt önálló vállalat.

A malmok ez egyesülésében azonban ha nem is látunk trösztöt, mégis azt egy új figyelemre érdemes és közelebbről megvilágítandó eseménynek tartjuk, melylyel szükséges foglalkozni.

Már magában a Pesti molnárok és sütők felszívásának módja is különös, sőt aggodalmat keltő, mert valószínűvé teszi,

*Legmegbízhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest I. alkotmányutca 31.*

hogy itt egy főkeérés szindikátus nem éppen dicsőre méltó, de a magyar piacra már korántsem ismeretlen manipulációjával állunk szemben.

A Pesti molnárok és sütők gőzmalomának az 1902. évi mérlegszerű értéke volt 2.6 millió korona, azaz egy részvény tényleges értéke 580 K. Volt pedig a részvény tőzsdei árfolyama 400 K., azaz 30%-kal csekélyebb, mint a mérlegszerű érték. Magyarázata ennek, hogy a malom az utolsó években osztalékot nem adott.

Az első budapesti mérlegszerű vagyona volt 1902. év végén 4.3 millió korona, azaz egy részvény értéke 716 K. Jegyezte pedig a tőzsde e részvényeket 1150 K.-val, azaz a tényleges értéknél 60%-kal magasabban. Magyarázata az állandóan magas osztalék, 7 évi átlagban részvényenként 61 K.

Mi természetesebb, minthogy a pesti molnárok és sütők részvényeinek összevásárlása a 400 koronás árfolyamon jó üzletnek ígérkezett s az Első budapesti által alkotott szindikátus ezt az üzletet meg is csinálta azzal, hogy az 580 K. értékű részvények nagyobb részét 400 K. árfolyamon, vagy esetleg valamivel magasabban is, de minden esetben még nyereséggel összevásárolta.

Ez azonban a nyereséges tranzakciónak csak egyik oldala. A másik a szilárd kezekben levő részvények megszerzése olyképp, hogy 3 drb Pesti molnárok és sütők részvény oly Első budapesti részvényért cseréltetik be. A tőzsdei árfolyam szerint ez a csere teljesen egyenértékű, mert a 3 drb Pesti részvény 1200 K. árfolyamértékű, míg a Budapesti egy részvény ma szintén 1200 K. árfolyamértékű.

A valóság pedig az, hogy a Pesti molnárok és sütők 3 drb részvénye 1740 K. tényleges értékű, míg az Első budapesti egy részvénye 716 K. tényleges értékű, ha az 1902. évi mérlegek adatainak hitelt adni lehet s így a Pesti molnárok és sütők részvényesei minden három részvényen kerekén 1000 koronát veszítenének.

Bizonyos, hogy felette kívánatos volna, ha az ilyen tranzakciók valamelyes törvényes ellenőrzésnek volnának alávetettek s illetve a kisebbségi érdekeltség anyagi érdekeit a részvénytársasági közgyűlésen kívül is megvédhetné.

Az Első budapesti gőzmalomban egyesült 10 millió K. főkeérés bizony el nem fog nyugodni, hanem oda fog igye-

kezni, hogy a budapesti és vidéki nagy versenytársakat egyenként a felhívásra ismert üzleti manőverekkel megérlelje s a magyar gabona- és lisztpiacra ilyképp egyeduralomra tegyen szert.

Mert a cél ez s a cél náluk szentesíti az eszközöket. S most itt vagyunk e jelenség fontosabb oldalánál.

Hogy a malomszindikátus céljait megérthessük tudnunk kell, hogy az Első budapesti igazgatóságának elnöke az a Hagenmacher Károly, kinek agyában fogamzott meg az a nagyszabású malomkartell-tervezet, melynek célja lett volna az összes magyar és osztrák nagy malmokat egyesíteni arra a célra, hogy a gyártandó liszt mennyiségét időszakonként közösen s kötelezően állapítsák meg. Ez az üzemszabályozó kartell — mint azt annak idején részletesen ismertettük volt — kombinálva volt praemiumokkal azok részére, kik a kiosztott mennyiségnél kevesebbet s pönálékkal azokra, akik a megengedettnél többet őrlnének stb.

A tervezet azonban mint tudjuk különösen a vidéki és osztrák malmok visszautasításán megtört, sőt a budapestiek sem rajongtak valamennyien a zseniálisnak állított tervezetért.

S a tervezet tényleg zseniálisnak volt mondható, mert mérhetetlen hatalmat fektetett volna a malmok kezébe. A malomkartell egyedüli diktátora lett volna a gabona- és lisztáraknak. Az üzempesség megszorításánál s illetve szabályozásánál a gabonapiacra árnyatlást vagy a lisztpiacra áremelkedést akkor idézhettek volna elő, amikor azt üzleti érdekeik megkívánták volna.

A spekuláció hihetetlen arányokat ölthetett volna s vele a spekuláns tömegek lelkelten kizsákmányolása, ha ugyan az első szárnypörkölődés nem ábrándította volna ki a laikusokat.

A tervezet ugyan nem valósult meg, de a buza- és lisztárak szabályozásának vágya él még a tervezőben. S e vágy élesíti a tettvágyát oly irányban, hogy ami nem sikerült begyűréssel, azt meg kell valósítani legyőzéssel.

Az Első budapesti ma már három nagy malom birtokában van. Tudjuk azt is, hogy a malom vezetősége több nagy vidéki malmoknál is érdekelve van s azokra döntő befolyást gyakorol.

Várhatjuk azt is, hogy az Első budapesti nem fog megállani, de tovább fog haladni a megkezdett úton. Egy szóval az Első budapesti új hatalomra

tesz szert, hogy félelmetes versenytárs lesz minden önálló malomvállalatnak s felő, hogy e diktálási hatalmát az üzemszabályozó terv keresztül erőszakolásra fogja felhasználni.

Mert mi könnyebb, mint a renitens versenytársakat egy kis anyagi áldozattal vagy megtörni, vagy teljesen felszívni.

Az a kis felbuzdulás, ami bejárta a sajtót, meg fog ujulni ugyan minden alkalommal, hatása azonban csak annyi lesz, mint a sajtó párpajellenes akciójának.

Az Első Budapesti Gőzmalom terveivel szemben első sorban résen kell lennünk nekünk gazdáknak, hogy a kormány figyelmét reairányítsuk az esetleg ismétlődő jelenségekre s követeljük az önálló malomipar védelmét a mindent elnyelni akaró molochchal szemben.

A vidéki és fővárosi önálló malomipar is jót tesz, ha észhez kap, mert majd úgy járhat, mint Saturnus fiai, kiket apjuk tiszta szeretetből felfalt.

Az egyes főkeérés vállalatok ily szeretlen terjeszkedése ellen csak egy van, ami megvéd — a kartell.

Csakhogy ha valahol, úgy a malomipar kartelljénél van szükség a legmesszebbmenő ellenőrzésre a kormány, a termelő és a fogyasztó részéről, mert nincs iparág, amelynek termelése oly mélyen érintené a közérdeket s amelynek tisztességes irányban való vezetésétől az ország gazdasági jóléte függene.

All ez különösen nálunk, hol főjövedelmi forrásunk a gabona-termelés, s a hol ennek mikénti értékesítésétől függ az ország gazdasági jóléte.

Nem szabad a dolgokat odáig fejlődni engednünk, hogy a gazda fáradtságának gyümölcset egy spekuláns konzorcium arassa le s azért minden a malom-iparral összefüggő mozzanatnál ott leszünk, — ha kell mint a tényezők.

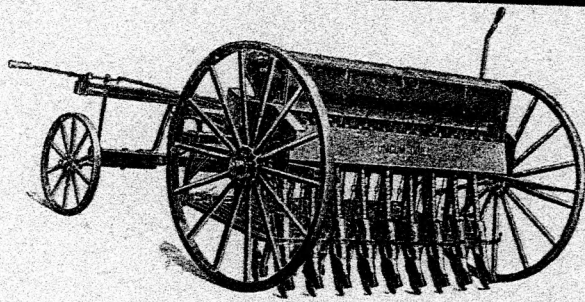
NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Részért miveljük-e a tengerit vagy házilag?

Hogy sok gazda elvből ellensége a részletes mivélésnek, az nézetem szerint nagyon helyes és ezen elvi álláspontot semmivel sem ingatja meg az e lap folyó évi 7-ik számában megjelent hasonló című cikk írója.

A tengeri azon növény, amely félig-meddig megfelelő talajon is jóval nagyobb terméseket

MIELŐTT VETŐGÉPET VESZ érdeklődjön az "UNICUM-DRILL"

VETŐGÉPEK IRÁNT GAZDATÁRSAINÁL. Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 22000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. GAZDAKÖZÖNSÉG rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ

KIZÁRÓLAGOS
VETŐGÉPVÁRA

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZ.
Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND.

szolgált, mint a rész, hanem hátrahagyván a földtulajdonos egy részét, a többi részét ahány feles dolgozó egy parcellán, mely ritkábban szereti az egyik korábban kapott tellegen mint az egyik parcellán, mely érvényesül a termelés pedig ez a tulajdonos jár az kétségtelenül mindent a kellő mértékig hátrahagyván, hogy a termő területénél, amennyiben nek ugyanazon területtel tudommal a nagyszemű tengeri nyelkek sor- és növekedés ad a fogatos mivélés. Már pedig oly ten hosszában fogatos nyiszter szükséges nagyobb termést ér, mint bármely rész káshány sem fog tuiságosan gazos vágunk, a kapálás ugyszólván nincs sz az elmúlt évben ilmett a fehér padu teljesen beérett eszentermésnek fele a földek annyira vajtól mint Makó.

Az alsó Bácskában 35 q. terméseket és fogatos eszter. Téves tehát czikkirkezelés mellett jeztengerinek szánt tmainál zsarolabb lha a házi kezelés is kipróbálják, gon szaporodni és kezeslyes is az Alföld ésem lesznek holdar.

Ha pedig ősz fel munkáshány, kukoricaarató és fhetünk. Ezen gép dubokai birtokan m számos érdeklődő jösszegezve semmi ok sem foroggeri bárhol is ház Ahol pedig csak 5 termeljünk tengeritönkre megy. Ugyan elegendő részt a

LÓTEN

Az ivadékok hegyesi m.

M. F. ur a

hozzánk:

Kérek felvilágosítást a kir. ménesben az történet 1903-ig a fényes ménesben és Kérem továbbá a N. törzsmén számozást XIV. anyakancza sz

A mezőhegyes elnevezése eddig ugyan mindig az apja nev

szolgált, mint a cikkben felvéve van, de nem részes, hanem házi kezelés mellett. A feles mivélésnél mint a felállított számításból látom a földtulajdonos egyéb munkát nem végez, csupán szánt, a többi mind a feles dolga. Már most ahány feles dolgozik, annyiféle is a termés egy-egy parcellán, mert az egyik sűrűbben, a másik ritkábban szereti hagyni az egyes növényeket, az egyik korábban a másik későbbben kapál, az egyik jobban kapál mint a másik, az egyik intelligensebb mint a másik stb., szóval minden egyes parcellán az illető feles egyéni nézete érvényesül a termelés módja tekintetében. Hogy pedig ez a tulajdonosra nézve csakis hátránnyal jár az kétségtelen, mert feltéve, hogy a feles mindent a kellő időben végez is, egy dologban mindig hátrányban van a tulajdonos és ez az, hogy a termő terület nincs kellő módon kihasználva, amennyiben nincs minden egyes növénynek ugyanazon termő terület adva.

Tudtommal az Alföld legnagyobb részében nagyszemű tengeriféleségeket természetnek, melyeknek sor- és növénytavolsága feltétlenül helyet ad a fogatos művelésnek legalább két irányban. Már pedig oly tengeriföld, melyet keresztben és hosszban fogatos eszközökkel, annyiszor amennyiszer szükséges megművelhetek, jelentékenyen nagyobb termést és fűszta jóvedelmet fog adni, mint bármely részesen művelt tengeri és a munkáshány sem fog bajt okozni, mert hacsak túlságosan gazos vagy irtás földdel nincs dolgunk, a kapálás nélküli egyezéstől a törésig ugyszólván nincs szükségünk napszámásra. Nálam az elmúlt évben ily művelési mód mellett termelt a fehér paduai tengeriből holdanként 26 q. teljesen beérett csövestengeri ami 18—19 q. szemtermésnek felel meg, pedig minőségre nézve a földek annyira vannak a kitünő alföldi talajtól mint Makó Jeruzsálemtől.

Az alsó Bácskában, Tovarsován, Hermann 35 q. terméseket ér el holdanként házi kezelés és fogatos eszközökkel való művelés mellett. Téves tehát cikkiró ur azon nézete, hogy házi kezelés mellett jelentékenyen alább szállana a tengerinek szánt terület és a gazdálkodás a mainál zsarolóbb lenne. Sőt ellenkezőleg; mert ha a házi kezelés ezen módját csak néhányan is kipróbálják, gombamódra fognak utánzóik szaporodni és kezeskedem, hogy bármily szeszélyes is az Alföld éghajlata 5 q. termések sohasem lesznek holdanként.

Ha pedig ősszel a törés körül merülne fel munkáshány, akkor a Mac Cormick-féle kukoriczaarató és fosztó géppel ezen is segíthetünk. Ezen gép Lebach Keresztély Pusztadubokai birtokán múlt év szept. 24. és 25-én számos érdeklődő jelenlétében lett kipróbálva. Összegezve a fentieket azt látjuk, hogy semmi ok sem forog fenn arra nézve, hogy tengeri bárhol is házilag művelhető nem volna. Ahol pedig csak 5 q. terem holdanként, ott ne termeljünk tengerit, mert akkor a részes is tönkremegy. Ugyan Amerikában hol vennének elegendő részt a sok tengeri megművelésére?

Nauratyill Oszkár.

LÓTENYÉSZTÉS.

Az ivadékok elnevezése a mezőhegyesi m. kir. áll. ménesben.

M. F. ur a következő kérdést intézte hozzánk:

„Kérek felvilágosítást, hogy a mezőhegyesi m. kir. ménesben az ivadékok elnevezése hogy történt 1903-ig a félvér, a gidran és a noniusok ménesében és hogy fog 1903-tól történni. Kérem továbbá a Nonius XIV. volt mezőhegyesi törzsmén számozását és a 377. számú Nonius XIV. anyakancza számozását.”

M. F.

A mezőhegyesi ménesben az ivadékok elnevezése eddig úgy történt, hogy a csikó mindig az apja nevével jelöltetett, ha félvér

apja volt, például Furioso XXIII, Nonius XXXVI, Gidran XL, és azonfelül egy arabs folyószámmal, mely azt jelezte, hogy a folyó évben az illető csikó hányadik ivadéka volt a kérdéses ménnek. Például: Furioso XXIII—1, North Star IV—1, 2, 3 stb. Ha az apa angol telivér volt akkor az ugynevezett félvérménésbeli (Furioso-North Star) anyakanczából származó ivadéka szintén az apa nevével kapták, pl: Fenék 1, 2, 3 stb. az előbb említett csikó- (folyó-) számmal együtt. Az angol telivér méntől és Nonius vagy Gidrananyából származó ivadékok azonban már nem csupán a telivér apja után, hanem egyuttal a Nonius- vagy Gidran-anya után is közös névvel jelölték, mint pl. Ürmény-Nonius 1, 2, 3 stb. vagy Urabátvám-Nonius 1, 2, 3 stb. illetve Algy-Gidran, Hűség-Gidran 1, 2, 3 stb., mindig az illető apának az évi csikóinak arabsjegyű sorszámmal együtt.

Voltak esetek, hogy ilyen kettős nevű ménnek beosztattak törzsmének gyanánt. Például Amaty-Gidran, Ostreger-Nonius, Ürmény-Nonius. Ha ezek Gidran vagy Nonius törzsbeli kanczákban nemzettek utódot, akkor a csikót, annak kifejezésül, hogy abban a Gidran, illetve Nonius vér tulsúlyban volt (Amaty-Gidran + Gidran) = Gidran-Amatynak illetve (Ürmény-Nonius + Nonius) = Nonius-Ürménynek nevezték.

Hogy a csikók elnevezése tekintetében 1903 óta változás történt volna, arról nem hallottam.

A kívánt származási adatok elnyerése végett legezészerűbb ha közvetlenül a mezőhegyesi m. kir. áll. ménes parancsnokságához fordul, mely szívesen ad e tekintetben felvilágosítást.

K. M.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Magyarország állategészségügye az 1902. évben.*

A m. kir. földművelésügyi miniszter 1903. évi kiadványának nyolczadik számát *Hutya* „Állategészségügyi évkönyve” képezi, mely az előző évfolyamokhoz képest némileg módosított tartalommal jelent meg, mi a benne felhalmozott nagyszámú és értékes adatok áttekinthetőségét és hazánk állategészségügyi viszonyairól való részletesebb tájékoztatást még inkább megkönnyíti. Módosult nevezetesen a betegségekre és a közfogyasztás czéljaira levágott állatokra vonatkozó statisztikai adatokat magukba foglaló táblázatok beosztása, másfelől pedig a statisztikai adatokat magyarázó, valamint a betegségek előfordulását, kipuhulását stb. ismertető szöveg is több tekintetben változást szenvedett.

Az évkönyv négy részre oszlik. Az első rész az állatorvosi szolgálatot ismerteti, a második a háziállatok betegségeit tárgyalja, a harmadik az állategészségügyi intézményekkel foglalkozik, végül a függelékül adott negyedik részben az állategészségügyre vonatkozólag az 1902. év folyamán kiadott miniszteri rendeletek találhatók meg.

Az állatorvosi közszolgálatot az 1902. év folyamán 609 m. kir. állatorvos látta el, kik közül az elsőfokú hatóságok mellett működőkre országos átlagban számítva egyenként 575 km² földterület, 25 község, 15,831 nagy állat és 29,022 kis állat esett. Az állami közegeken kívül 287 helyhatósági és 161 magánállatorvos működött, úgy, hogy az állatorvosok létszáma — a katonai állatorvosok nélkül — ez évben 1057-re emelkedett (47-tel többre, mint az előző

*) *Állategészségügyi évkönyv az 1902-ik évről.* A m. kir. földművelésügyi miniszter megbízásából hivatalos adatok alapján szerkesztette *Hutya Ferencz dr.*, az állatorvosi főiskola rektora, egyetemi tanár. Tizenhatodik évfolyam. Budapest, Pallas részvénytársaság nyomdaja. 1903. 176 oldal. Ára 2 korona.

évben). Legtöbb állatorvos esik a Duna-Tisza közére (319), legkevesebb, Fiumén kívül (3), a Tisza jobbparti kerületére (87).

Az 1888: VII. t. cz. 24. §-a és az ennek alapján kibocsátott miniszteri rendeletek értelmében az 1902. évben *hivatalból jelentendő fertőző állati betegségek* voltak: a keleti marhavész, a lépfene, a veszettség, a takonykór, a száj- és körömfájás, a ragadós tüdőlob, a juhhimlő, a tenyészbenaság és az ivarszerveken jelentkező hólyagos kiütés, a rühösség, a sertésorbáncz, a bivalyvész, a sertésvész és a sertés-kolera.

Ezen betegségek közül az év folyamán a keleti marhavész, a ragadós tüdőlob és a tenyészbenaság egy esetben sem fordult elő az ország területén.

A többi betegségek közül a megelőző évhez viszonyítva kevesebb számu esetben került észlelés alá: a lépfene, a veszettség, a juhhimlő és a rühösség; ellenben több esetben állapított meg a takonykór, a száj- és körömfájás, a hólyagos kiütés, a sertésorbáncz, a sertésvész és a bivalyvész.

A hivatalos jelentések adatai szerint ragadós betegségekben mindössze megbetegedett:

	1902-ben	1901-ben	1902-ben tehát
ló	5,435	7,326	— 1,891
szarvasmarha	269,443	7,425	+ 262,018
juh	64,202	21,099	+ 42,699
sertés	267,531	234,339	+ 33,212

A megbetegedett állatok közül elhullott, illetőleg leöltetett:

	1902-ben	1901-ben	1902-ben tehát
ló	1,633	1,731	— 98
szarvasmarha	4,506	4,934	— 348
juh	2,652	3,082	— 430
sertés	156,880	145,483	+ 8,397

A lépfene kevesebb számu esetben, de több községben és járásban fordult elő, ami a betegségnek inkább szörványos jellegére utal. A betegség egyébként valamennyi vármegyében előfordult, még pedig az esetek túlnyomó részében legelőkön került észlelés alá, melyek talaja mélyen fekvő, vízállásos, vad-vizes vagy vizkiöntéseknek van kitéve. Lépfenés hullák meg nem felelő eltakarítása, kényszerből levágott beteg állatok husának szét-hordása, takarmányozta fertőzés is ismételt szolgáltattak okot a betegség fellépésére. Az esetek leginkább bejelentés útján jutottak a hatóságok, tudomására, egy részök a tavaszi állatvizsgálat, továbbá állatvásárok, kényszer-vágások alkalmával, azután vágóhidakon, gyepmesteri telepeken vagy az állatok lábán hajtása közben állapított meg.

A lépfene elleni *védőoltások* általában kedvező eredményre vezettek, az ojtások nagyobb-részt Pasteur-féle, kis részben Rajewsky módszer szerint történtek.

Emberek megbetegedése egy esetben fordult elő, amidőn két kényszerből levágott állat felbontása közben három egyén fertőzte magát és súlyosan megbetegedett.

A veszettség ezuttal is még aránylag számos esetben állapított meg és bár ezek száma a megelőző évhez képest csökkent, mindazáltal lényegesebb javulás csak az idevonatkozó törvényhatósági szabályrendeletek szigorításával és erélyesebb végrehajtásával lesz elérhető. A betegség legtöbbször gazdátlan, kóbor ebeken állapított meg, de behurcolás és zárlattörés folytán is terjedt. A lap-pangási időszak (a marástól a veszettség kitöréséig 7 naptól majdnem 11 hónapig terjedt. Veszettség gyanuja miatt 615, veszettség fertőzésének gyanuja miatt 5301 (!) kutyát irtottak ki, ezeken kívül 8516 egyéb kóborló vagy gazdátlan kutya irtatott ki.

A takonykór több esetben ugyan, de kisebb területen fordult elő, úgy, hogy itt a viszonyok a multhoz képest javultak és az utóbbi években folytatott erélyes irtás előreláthatólag további javulást fog eredményezni. Az összes veszettség takonykór czimén 1902. évben 883 ló volt. A betegség felismerése közben a *mallein-*

ojtás ezuttal is igen értékes szolgálatokat teljesített, az ojtásokat ez évben 1666 lónál vették igénybe. A takonykór gyanuja miatt kiirtott lovakért és megsemmisített tárgyakért az államkincstár 21.699,67 koronát fizetett ki.

A ragadás száj- és körömfájás, Romániából ismételtén történt behurcolás következtében, újból fellépett a határszéli vármegyékben, majd északnyugati irányban terjeszkedve erősebb elterjedést nyert, de leginkább az erdélyi vármegyékben volt elterjedve. A betegség tulajdonképpen részben a szarvasmarhaállományokat támadta meg, míg juhok és sertések között aránylag kevés megbetegedés került észlelés alá. A betegség iránt a nyugati fajta marhák fogékonyabbaknak mutatkoztak, mint a magyar erdélyi fajták. A járvány jellege különben enyhe volt, elhullások majdnem kivétel nélkül csak fiatal és főleg szopós állatok között fordultak elő.

A fertőzött vidékeken az állatvásárok betiltása a járvány terjedésének megakadályozása céljából célszerű és hatékony intézkedésnek bizonyult, bár ott, hol a vásártartási tilalom a nyári időre esett, súlyosan nehezített főleg a szegényebb lakosságra, részben azért is, mert a kisgazdák el nem adható állataikkal sok helyütt a téli takarmányt is feleltették; Bihar vármegye két járásában a vásártartási tilalom idején az adóbehajtást fel kellett függeszteni, Temes megyében pedig az elkészített állatok forgalmának korlátozása a városok élmezése körül is nehézséget okozott.

A járvány gyors és enyhe lefolyását célzó ojtások közül a fényes száj megdörzsölése beteg állatok nyálával fertőzött szalmacsomókkal kevésbé hatékonynak bizonyult, mint az érdes rászonnal való dörzsölés, amennyiben több állatnak ezután nem a szájban, hanem a körmeiben (alomfertőzés) fejlődött a hólyagos kiütés. Jó eljárásnak bizonyult a beteg tehenek kifejtétejt a takarmány közzé keverni, így módon a beteg teje, mint jó tápszer megmenthető és az összes állatok gyorsabban és enyhébben betegednek meg.

A ragadás tüdőbő gyanuja miatt ez év folyamán 83 szarvasmarha öletett le, de a boncolás egyetlen egy esetben sem állapította meg a betegséget. Ezen a czimen ezuttal 5842 korona kártalanítási költség merült fel.

A juhhimlő jóval kevesebb esetben került észlelés alá és a fertőzött terület is jóval kisebb volt, jobbra csak a délvidéki vármegyékre szorítkozott, míg a Duna balpartja egészben vérszemes maradt. A szükségéből való ojtást több helyen vették igénybe, általában kedvező eredménnyel. Teheneken két esetben (összesen 138 darabon) állapított meg a himlő.

Az ivarszervek hólyagos kiütése terjedt, amennyiben nagyobb területen és több esetben került észlelés alá. A betegség különösen a Duna jobb partján szokott már évek óta gyakrabban előfordulni, hol főleg a tehenészetekben mutatkozik és minden jóindulatu jellege mellett is fokozott figyelmet érdemel.

A rühösség kisebb területen, jóval kevesebb számú esetben és különösen az ország északkeleti és keleti részében került észlelés alá. Az eseteknek nagy többségében a betegség már azelőtt is fertőzött állományokban kiújulás következtében, az esetek kisebb részében behurcolás következtében lépett fel.

A sertések orbánca kisebb területen, de nagyobb intenzitásban került észlelés alá; a járvány jellege súlyosabb volt, mint a megelőző évben, amennyiben a beteg sertések 65,3%-a elhullott vagy leöletett.

A sertésvész és sertéskolera ezuttal ismét nagyobb elterjedést mutatott. Árva vármegye kivételével az ország összes vármegyéinek területén került észlelés alá, de a járvány jellege ezuttal is enyhébb volt, ugyanis a megbetegedések számának 8,6%-nyi emelkedésével szemben az elhullási esetek száma csak 3,6%-kal emelkedett. A védőojtások (Wassermann-Ostertag-féle polyvalens szérummal vagy a betegségből kigyógyult sertések vérsavójával) még nem jártak a kívánt eredménnyel.

A bivalyész ezuttal valamivel nagyobb területen és 33-mal több esetben került észlelés alá. A bivalyok betegsége három esetben szarvasmarhára is átragadt, ezeken kívül öt helyen a sertések betegedtek meg bivalyveszes fertőzés következtében.

A hivatalból nem jelentendő tömeges betegségek közül érdekes és értékes adatokat találunk az évkönyvben a gümökörra vonatkozólag. Az évkönyvben 34 gazdaságban megejtett tuberkulinojtás adatai vannak feldolgozva, melyek szerint a megvizsgált állatok 11,6%-a adott pozitív reakciót. Budapest közvágóhidján levágott szarvasmarhák közül 10,28% találtatott gümökörosnak és pedig a magyar fajták 15,14%-a, a nyugati fajták 12,36%-a és a szerb marhák 0,23%-a. Egy éven aluli borjak közül 0,01% bizonyult gümökörosnak, míg a sertések között 2,20%-a a gümökörosok száma.

A szerző üszök, az erdőkórság (vérvizelés) a szarvasmarhák ronsoló orrhurutja, a sugárgombabetegség, a járványos elvetélés, a mélykór, a tüdőfégesség, a baromfikolera, a baromfihimlő, a vérhas, a varas szájgyulladás, a járványos agyburokgyulladás, a fertőző szaruhártyagyulladás és a kolombácsi legyek előfordulásairól, egyeseknél a tünetekről, kezelési eljárásról és az illető betegség lefolyásáról is megemlékeznek az évkönyv adatai.

Az állandó állategészségügyi intézmények sorában a közvágóhidak száma 2214 volt (121-gyel szaporodott). Az új vágóhidak közül említést érdemel Budapest új sertésközvágóhídja, mely 4 1/2 millió korona költséggel épült.

A közfogyasztás céljaira levágott állatokra vonatkozó adatok szerint emelkedett a levágott szarvasmarhák (6,7%-kal) és juhok (10,1%-kal) száma, ellenben kevesbedett a levágott borjak (21,4%-kal), kecskék és gödöllyék (12,9%-kal) és sertések (15,8%-kal) száma.

Az állatforgalom általában élénkebb volt, mint a megelőző évben; a sertések kivételében azonban, több évi folytonos emelkedés után, ezuttal némi esökkenés állott be, különösen a sovány sertéseket illetőleg. A szarvasmarhák kivételénél különös figyelmet érdemel a tehenészetek, növényekmarhák és borjak kivételében több év óta észlelhető fokozatos emelkedés. Az élőállatok behozatalát illetőleg a vágómarhában és még inkább a hizott sertésekben mutatkozik elég jelentékeny emelkedés. Egészben véve a vágómarhák, juhok és kecskék, valamint a használati lovak forgalma kedvezőben alakult; a vágómarhánál, a behozatal te-

mes emelkedése dacára is, a kiviteli többlet magasabb volt, mint a megelőző évben.

A szerb és román határszélen tizenkét belépő állomás, az Ausztria felé irányuló állatforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében pedig 11 vasuti állomáson határszéli megfigyelő állomás működött.

A kőbányai állategészségügyi hivatal felügyelete alá tartozó sertéspiac forgalma emelkedett (16,8%-kal), a győri ellenben csökkent (5%-kal). A felhajtás az ország területéről mindkét helyen csökkent, a kőbányai emelkedést a szerbek okozták.

Az állategészségügyi rendszert folytatólagos fejlesztése érdekében a m. kir. földművelésügyi miniszter az 1902. év folyamán a következő fontosabb rendeleteket bocsátotta ki:

A sertések Ausztriába való szállításának érdekében újból felhívta a törvényhatóságok figyelmét a szállítmányok eredetének és egészségi állapotának gondos ellenőrzésére.

A száj- és körömfájás megakadályozása érdekében vészkerületek alakítását rendelte el és ezek területén az állatforgalom feltételeit szabályozta.

A vesztességi esetek pontos bejelentése érdekében az eljárást szabályozta (ugyanebben a tárgyban a m. kir. belügyminiszter is adott ki rendeletet.)

Ezek az 1902. év folyamán kibocsátott rendeletek az Évkönyv függelékében közöltnetnek.
Zimmermann Ágoston dr.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

103. kérdés. 1. Mintegy 15 hold mákot óhajtok ez év folyamán vetni. Kérném tudatni, hol szerzhető be legalkalmasabb mag és mennyi vetendő egy magyar holdra? Használható-e mák alá jó eredményt mutató trágya? Megjegyzem, hogy nálam az őszi kék mind műtrágyával vetem és igen szép eredményt érek vele el. Kérem egyúttal a legcélszerűbb máktermesztési eljárást velem ismertetni, esetleg szak-könyvet ajánlani, mely a máktermesztés leg-részletesebb ismertetését tartalmazza.

A cukorrépa termesztéssel kénytelen lévén felhagyni, ehelyett más kapásnövényt óhajtanék termesztetni. Tengeri és burgonya alá már ugyis kielégítő területem lévén, kérnék szives utbaigazítást, mely kapásnövényekkel érhetnék el jó eredményt, jötermő, mély humuszrétegű fekete agyagos homoktalajon, ami nagyobb mérvben is termesztethető lenne? Munkásviszonyok kielégítőek.
S. J.

104. kérdés. Mily kártérítés követelhető a bérletől, midőn szerződésileg 1-2 éves luczernát köteles a bérlet elteltével a tulajdonosnak átadni? E helyett a bérlet május hóban a buza közé szórt luczernamagot; tehát 6 hónapos luczernával akarja a tulajdonost kielégíteni, ami oly ritka, hogy a további meghagyásra nem érdemes.
M. J.

105. kérdés. Középmínőségű földön, mely 1904-re fekete ugarnak maradt volna, azonban azt tengerivel szándékozom elvetni, magyar holdanként mennyi és milyen műtrágyát alkal-

mazzak, hogy lenne. A föld 100

106. kérdés. 100 darab áll, van ráran üzekedik. Kedés alkalmat hasztalanul, me hittem, hogy a toztattam. De mióta új bikát Kérek szives fejárás? Lehet-e zanak? Mert n után igen szép Megromolva se tok igen jó kor

107. kérdés. (gyertyánfaham) hetném én ezt, és leghasznos szantó földön? vannak, jó volt trágyázhatok-e, vernem?

108. kérdés. lalóbbi marha szállítani, de tá érett marhatrág s ha igen, kihez folyamodni? K

109. kérdés. az amoniakot lehet. Tudni sz korlatban ez m közben, mennyi marha után é legolcsóbb árba

110. kérdés. kifejtett bonyhá 100 darab tehe illetve megfele 200 teli napot 4 kg. zab, 4 kg. összekeverve 2 réti anyaszéna lasan, kétszeri mitva, páronkét korpa, 4 kg. szé (3-szor kaszály luczerna és csa

111. kérdés. mi okozza:

1. az e fehér foltokat és 2. a másé kerges foltokat; 3. a harm csikokat s mive A dohány mesztem.

112. kérdés. lasztás céljából állományomat sz való bélyegzés n vel kikopik, vagy a jegyeket, kérd sütővassal bélyege

Gyar: NYERGES-

ET
Első
ETER
Elsőrangu

MALOM-
BERENDEZÉSEK
OLAJSAJTOK-
ES GEPEK
KONKOLY-
VALASZTOK

KAPHATOK
BUDAPEST, V. KER.,
GRAEPEL HUGÓ
GÉPGYÁROSNÁL
VÁCI-UT 40-46. SZ.

mazzak, hogy a buzatermés veszélyeztetve nem lenne. A föld fekete agyag. *W. Zs.*

106. kérdés. Tehenészetemben, mely 35 darabból áll, van 7 drb tehén, amely igen gyakran üzekedik. Mi természetesen minden üzekedés alkalmával eresztünk rájuk bikát, de hasztalanul, mert nem fognak fiat. Eleinte azt hittem, hogy a bikában van a hiba és azt változtattam. De ugylátszik ez is hiába van, mert mióta új bikát szereztem is, kétszer üzekedtek. Kérek szives felvilágosítást, hogy mi itt az eljárás? Lehet-e hinni, hogy ezen tehenek fogamzanak? Mert nem szeretném őket eladni, miután igen szép fajtehenek és sok tejet adnak. Megromolva sem lehetnek még, mert az állatok igen jó kondícióban vannak. *K.*

107. kérdés. Nagymennyiségű fahamuval (gyertyánfahamu) rendelkezem; hogy értékesíthetném én ezt, mint trágyaanyagot legjobban és leghasznosabban szőlőben, kertben, vagy szántóföldön? A szántóföldön szikes foltok is vannak, jó volna-e erre? Tisztán mint hamuval trágyázhatok-e, vagy más anyagokkal kell kevernem? *W. K.*

108. kérdés. Többen egy temesvári hízalóból marhatrágyát óhajtanának vasuton szállítani, de tájékozva nincsenek a felől, hogy érett marhatrágyaszállításra van-e kedvezmény, s ha igen, kihez kell igazolvány kiállítását végeztetni? Kérek szives utbaigazítást. *P. L.*

109. kérdés. Elméletileg ismerem, hogy az amoniakot az istállóban gipszszel lekötöni lehet. Tudni szeretném azonban, hogy a gyakorlatban ez miként alkalmazandó, milyen időközben, mennyi gipsz szükséges 30 drb számos marha után és a gipsz hol szerezhető be a legolcsóbb árban? *L. M.*

110. kérdés. 2 drb, most 1½ éves, jól kifejlett bonyhádi vörös tarka bikával mintegy 100 darab tehenet kell befolyatnunk, elegendő, illetve megfelelő takarmány a következő: 200 téli napot számítva, naponként, páronként 4 kg. zab, 4 kg. korpa, 4 kg. zabpulyva, — ez összekeverve 24 óráig füllesztve — 12 kg. jó réti anyaszéna és 4 kéve jó tengeriszár szálasan, kétszeri etetéssel; 165 nyári napot számítva, páronként és naponként 2 kg. zab, 2 kg. korpa, 4 kg. szénaszecska és 600 □-öl luczerna (3-szor kaszálva) és 400 □-öl csalamádé, luczerna és csalamádé hervadtan (3 etetés)? *B. A.*

111. kérdés. Kérek szives felvilágosítást mi okozza:

1. az első dohánylevélen mutatkozó fehér foltokat és mivel védekezhettek ellene;

2. a második levélen mutatkozó barna kerges foltokat;

3. a harmadik levélen mutatkozó zöldes csikokat s mivel védekezhettek mindezek ellen.

A dohányt kötött barna homokon termesztetem. *S. D.*

112. kérdés. 1. Tökéletes tenyész-kiválasztás céljából körülbelül 40 db anyakocza állományomat szeretném lebélyegezni. A fülbe való bélyegzés nem elég szemmel látható, idővel kikopik, vagy az állatok egymásnak kitépik a jegyeket, kérdem tehát, lehetséges-e sertést sütvással bélyegezni? vékony bőrije kiállja-e azt?

2. Magyar-erdélyi szarvasmarhának telivér pinzgauival való keresztezésére történtek-e már próbák? És ha igen, milyen eredménynyel? *Sz. J.*

113. kérdés. Jó vegyi összetételű földekbe, melyek használat folytán nagyon kiszaroltattak, *serradellából* trágyázás alá 1200 □-ölenként hány kilogramm kívántatik s vajjon micsoda eredményt lehet vele elérni. *B. Gy.*

114. kérdés. Etethető-e juhval olyan szőlőtörköly, melyből már pálinka is főzetett? és ha igen, milyen állapotban füllesztve, avagy csak szárazon? És végre van-e benne valami táperő. *M.*

115. kérdés. 25 holdat (1100 □-öles) olasz czirokkal akarnék bevetni, a föld agyagos, mikor és mily mélységre szántsam, mikor vessem, a vetés alá ekével szántsam vagy csak extirpátorral porhanyítsam a földet? Kérem az olasz cziroknak az egész művelését, míg eladásra kerül, közölni; mennyibe kerülne kis holdankint a művelés (a napszám átlag 1 K. 40 f.), hány kg. seprőczirokkalászra (10—15 cm. hosszú szárral lenyelve) lehet számítani kis holdankint és mennyiért lehet eladni 100 kg.-ját, a magja mit jövedelmezne és a cziroszárát hol lehetne legjobban értékesíteni? *K. K.*

116. kérdés. Czirokat akarnék természetien eladási célra, de mivel nem tudom a művelési módot, kérem a Feleletek rovatában velem tudatni, hogy mennyi magot kell vetni holdanként és milyen sorközi távolságba, hogy kell művelni, esetleg hányszor kell kapálni? A learatásakor mi az eljárás és körülbelül mennyibe kerül holdankénti megmunkálása, hány mázsa seprűnekvalót nyerünk holdanként, mennyiért lehet értékesíteni, milyen földet kíván? *G. I.*

117. kérdés. Holon van nekem szőlőm, a saját terméséből megtartott házi boromra eddig mindig kedvezményes fogyasztási illetéket fizettem. Mult év június havában jöttem a kovili határban, annak idején jelenttem a fogyasztási bérlőnek, hogy van szőlőm, amely után a házi fogyasztásom illetékkedvezményes. Ő erre azt mondta, törvény szerint kellett volna nekem ezt már február havában a község-házban jelentenem, így ő kedvezményt nem ad és nekem az egész illetéket meg kell fizetnem. Kérem jogos követelése ez a fogyasztás bérlőnek? *T. M.*

118. kérdés. Van nekem erősen szikkoltos földem és van sovány porszikem és szikkotum. A tengeri termése bizonytalan, sőt a soványabb részben még próbára sem merem vetni. Ajánlották nekem, hogy a szikkoltokban a szegletes borsó, a porszikben pedig a lóbab elég bőven terem. Tisztelettel kérem becses véleményüket, egyszersmind a vetés idejét és módját, a sorközi távolságot és a kezelését, a vetőmag mennyiségét és cséplési módját velem közölni. Egyben kérem b. véleményüket, hogy a sovány porszik fekete ugarjának a zöld köles jó lenne-e zöldtrágyának? *Sch. R.*

119. kérdés. Heverő tinóimat jó állapotban akarom a télen át fontartani, úgy, hogy növényben fejlődjenek és a fejlődésük által az adagolt takarmány költségeit megtérítsék. Kérem tehát kérdésem alábbi pontjára szives válaszukat módosítani. Elég-e a 3—4 éves tinóknak 1000 kg. élősulyra 20 kg. répa, 3 kg. finom buzakorpa, 3 kg. tengeridara, 3 kg. lóbusz, 15 kg. buzapulyva arra, hogy azok növényben annyira gyarapodjanak, hogy a jelzett takarmányt, amelyet 40½ fillérrel naponta és drbonkint számítok föl, a gyarapodással megtérítsék? Megjegyzem, hogy a tinókat e hó 16-án ismét mázsáltam és a jelzett takarmánytól 12½ kg. drbonként gyarapodtak. *S. F.*

120. kérdés. Birtokom egy részének fel-talaja 12—16 cm. sovány, sárga homok, csekély agyag és kavicszal keverve, ez alatt 25—60 cm. vastagságban vízátnemeresztő kavicsréteg van, mely után fehér és szürkésékekbe játszó vályog, iszapolt homok és apróbb kvarcshomok részekkel keverve 3—4 méter mélységig következik. A birtok fekvése csekélyen lejtős, minek következtében a lejtő alján lévő táblák nagyobb esőzések után tulnedvesek, minthogy a domb-ról az összes esővíz a vízátnemeresztő kavicsréteg felett a lejtőn, a föld alatt az alsó táblákra gyülemlik. A lejtő felső részén a növényzet ha csak hetenként nincsen kiadó eső, a szárazság folytán sokat szenved és rosz terméseket ad, kat. holdanként 3—4 q. kalászos gabnát, 30—35 q. krumplit. Az első táblák pedig a nedvesség által szenvednek. Kérem 1. mikép lehetne a felső részen a szárazság okozta kárt csökkenteni és jobb terméseket elérni, 2. továbbá az alsó részen a tulnedveséget megszüntetni?

2. Ajánlatos volna-e a mélyszántás (eddig 4—5'-ra szántottak csak) avagy az átnemeresztő kavicsréteg fellazítása általajturóval, vagy pedig csillagfürt termesztése, melynek gyökerei 1—1½ méter mélyen is behatolnak a talajba?

3. Termeszthető-e a lejtő alján lévő nedves táblákon sikeresen csomósebir magyeresz céljából, amelynek talaja homokos vályog?

4. Minő munkák foglalkoznak alaposan és terjedelmesen a fűfelék termesztésével magyeresz céljából? *S. G.*

121. kérdés. Két tanyám között, mely 2 tanya 3 km. távolságra fekszik egymástól, telefont akarok felállítani. Sziveskedjenek tudomásomra hozni, hogy eziránti kérvényemet hova terjeszszem be és mifele mellékletekkel lássam el? *W. F.*

Feleletek.

Máktermesztés. (Felelet a 103. sz. kérdésre.) 1. Miután a mák termesztésére a francia zárt toku kék mák a legjobb és ezt fizetik legjobban, ennek termesztését ajánlom. A szükséges vetőmag miatt legjobb lenne az eötvösi uradalomhoz (Zalamegye) fordulni, ahol 60 kat. holdon természetien ilyen mákot (Czim: Strobel Sándor urad. ellenőr.) Egy kat. holdra 15—2 kg. mag bőven elegendő.

A mák igen jó erőben álló talajt kíván, e tekintetben igényei olyanok, mint a repceé. Nitrogénben gazdag talajon (istállótrágyás földön) egyoldalú szuperfoszfátrágyázással, más-különbön pedig chilisalétrom és szuperfoszfát együttes alkalmazásával igen jó eredmények érhetők el. A mák termesztésére vonatkozólag kü-

Gyár: NYERGES-UFALU (Esztergom m.)

Sürgőnyezim: Eternit Budapest.

Telefon 12—92.

Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria).

ETERNIT-PALA

Azbeszt-Cement-Pala

HATSCHÉK LAJOS Szab.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, tüzálló és olesó tetőfedőanyag.

ETERNIT MŰVEK Hatschek Lajos BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 33.

Elsőrangú referenciák. Jótállás. Évi gyártás 1500 kocsi rakomány. Kérjen ismertetést.

lönben Cserhádi Sándor „Általános és különleges növénytermesztés” című munkájának II-dik kötete bő tájékoztatást nyújt.

2. Hogy a mélyrétegű televényes agyagos homoktalajon a cukorrépa helyett a tengeri és burgonyán kívül mily kapás növény lenne *jövedelmezőleg* termesztendő, arra így, a viszonyok ismerete nélkül, bajos a tanácsadás. Jelzett talajon kitűnő eredménnyel lenne termesztendő a dohány, csak hogy ez nem képezi a szabad termelés tárgyát. Esetleg sikerre vezethetne a *seprőczirok* termesztése, ha ez ügyben előzetesen érintkezésbe lép egy czirokseprőkötő gyárral. Igen jó eredményeket adhatna a mák is, mely ugyan nem szorosan vett kapásnövény, de művelése a kapásnövényekhez hasonló. A mák után kat. holdanként 100—150 korona tiszta jövedelmet lehet produkálni. Figyelembe jöhetne a napraforgónak bokros paszulylyal való együttes termesztése, feltéve, hogy a napraforgó ott közelben értékesíthető lenne.

K. K.

Kárpótlás elkészített vetésű luczernáért. (Felelet a 101. sz. kérdésre.) A luczerna többnyire csak a vetése után számított 2-ik évtől fogva szokott megfelelő termést adni s valószínűleg ezért kikötött, hogy a bérlő 1—2 éves luczernát köteles átadni. E helyett azonban fél éves luczernát adott át. Hogy tehát a kárpótlás méltányosan megállapítható legyen, tudnunk kellene, hogy a rendesen elvetett 1—2 éves luczerna átlagban mennyi szénatermést szolgáltat és hogy az elkészített vetésű ritkás luczernából minő termés várható, amit csak a helyszínen becslés útján lehet megállapítani. A két termés különbözeteinek értékéből eléggé pontosan megállapítható a követelhető kártérítés. Tegyük föl, hogy az elkészített luczernavetés kat. holdanként 10 q. szénát szolgáltat, ellenben a rendes vetésű 1—2 éves luczerna, 30 q.-t, akkor a terméskülönbözet 20 q. luczernaszéna és ennek q.-kénti értékét 4 K.-ra téve, a holdankénti kártérítés 80 K.-t tenne. Igaz ugyan, hogy a 10 q. luczerna betakarítása nem okoz annyi költséget, mint 30 q.-é, azonban ezzel szemben figyelembe veendő, hogy a birtokot átvevő tulajdonos a hiányzó luczernát drágább másnemű takarmánnyal, illetve új luczernás alakításával kénytelen pótolni s hogy neki a kárt a bérlő azáltal okozta, hogy a luczernát nem vetette el a kellő időben, minélfogva véleményem szerint a tulajdonos a terméskülönbözetből eredő összes kar megtérítését joggal megkövetelheti, vagyis fenti fölfevések helyessége esetén kat. holdanként 80 koronát, amit igazol azon körülmény is, hogy jól beállított luczernások használatáért kat. holdanként 80—100 K. évi bért szokás fizetni.

Hensch.

Buza-mütrágyázás. (Felelet a 105. sz. kérdésre.) A fekete ugarnak szánt, de tengerivel bevendő földön az utána következő buza alá elsősorban is foszfortrágyát ajánlok használni. Ezen czélra kat. holdanként 150 kgr. 16%-os szuperfoszfát lesz a megfelelőbb, melyet a buza elvetése előtt 2—3 héttel kell kiszórni és leszántani.

Amennyiben a buza fejlődése tavasszal nem lenne elegendő erős, akkor a tavaszi meleg idő beálltával, az őszi buzákat szokásos

tavaszi fogasolása előtt, jó lesz kat. holdanként 40—50 kgr. chilisalétromot a buzára felültrágyázásképpen felszórni.

Ky.

Nem fogamzó tehének. (Felelet a 106. sz. kérdésre.) Ha a szóban forgó 7 darab tehén már többször s váltott bikával is be lett fedezve, akkor azok fogamzani már nem is fognak akárhányszor lesznek is befedezve. Legjobb lesz ezeket kifejni s azután mézarszéki uton értékesíteni. Ehhez hasonló eset tehenészetekben, főleg olyanokban, amelyek tehenei legelőre nem járnak s jól lesznek táplálva, elég gyakran fordul elő s legtöbb esetben gümökör az oka. Miután ez esetben a 35 tehén közül 7 darabon jelentkezett a fojtósság, nagy a gyanu, hogy a tehenészet nagy mértékben van fertőzve gümökörrel, amelynek nem tünete a tehének azonnali leromlása. Nagyon ajánlatos lesz tehát szakértő állatorvos tanácsát kikérni s bizonyos következetes eljárások segítségével a gümökör továbbharapódzása elé gátat vetni. A magam részéről nem ajánlhatom eléggé, hogy különösen a növendékállatok edzettségére nagy gond fordítassék. Nyáron át folyton legelőn legyenek, télen át naponta hosszabb ideig a szabadban s a fejőstekenekkel érintkezésbe még közvetett uton se jussanak s lehetőleg más istállóba is helyeztessenek el. —csy.

Fahamu mint trágya. (Felelet a 107. sz. kérdésre.) A fahamut, — mely nagyobb mennyiségű szénasavas káliumot és meszet tartalmaz — ha elegendő mennyiség áll rendelkezésre, legjobb a löherésekre, luczernásokra, rétekre felszórni. A felszórást lehetőleg a tél folyamán, vagy igen korán tavasszal kell eszközölni, mert takarmánytermő területeket később trágyázni nem szabad a lekaszálandó takarmányra való tekintettel. Kat. holdanként 3—4 métermáza számítandó.

Jól felhasználható a dohány, kender, len, burgonya alá is. Ha a gazdaság komposzt telepekkal bír, akkor a komposzt (keverékföld) készítésénél is nagybecsű anyag.

A szántóföld szikes foltjain teljes hatást nem fejt ki, de azért mérsékli a szik kártételét.

Ky.

Trágyaszállítási díjkedvezmény. (Felelet a 108. sz. kérdésre.) A m. kir. államvasutak vonalain ganaj (örölve és szárítva is), illetve trágyaküldeményekre egy igen olcsó viteldíj áll fenn minden igazolási eljárás nélkül. Az érett marhatrágyára ugyanazon kedvezmény áll fen a vasuton való szállítás esetén, mint egyéb mütrágya küldemények szállításánál, csak hogy bizonyos egészségügyi intézkedések állanak fenn, melyeket a gyár ismer.

Trágyakonzerválás gipszszel. (Felelet a 109. sz. kérdésre.) A gipszet kialmozás után kell az istállóban az állásokba szórni. Tehát valahányszor kihordjuk a trágyát az istállóból, az új alom szétteregetése előtt kiszórjuk a gipszet. Naponként és darabonként számítunk egy lóra $\frac{3}{4}$ —1 kg., egy szarvasmarhára 1—1 $\frac{1}{2}$ kg. gipszet.

Megjegyzem azonban, hogy magában véve a gipsznek az alkalmazása nem elegendő a helyes trágyakezelésre. Fődolog, hogy a trágyatelep feneke vízhatlan legyen és hogy a telepre hordott trágyát minél erősebben letapostassuk s a kellő nyirkosságban tartjuk. Ha a trágyát

gipszszel konzerváljuk is, de a telepen lazán fekszik és kiszárad, akkor nitrogéntartalma anyagában épp úgy megfogyatkozik, mintha nem gipszszeljük volna.

A trágyának tehát mechanikai kezelésére, a telepen való rendszeres, erős tapostatására főfigyelmünket kell fordítani, különben a gipszszel sem fogunk megfelelő eredményeket elérni.

Felemlítendőnek tartom azt is, hogy a gipsz erősen szárítja a trágyát, miért is a gipszszel trágyát jobban kell öntözni, mint azt, amely gipszszel nem kapott.

A trágyagipsz beszerzése ügyében legjobb lesz a budapesti „Hungária” mütrágya-gyárhoz fordulni.

K. K.

Tenyészbikák táplálása. (Felelet a 110. sz. kérdésre.) A 2 drb 1 $\frac{1}{2}$ éves bonyhádi bika együttesen 4 kg. zabot, 4 kg. korpát, 12 kg. réti szénát s 4 kg. zabpólyvát kapván, azzal 20.6 kg. szárazanyag, 1.48 kg. fehérje, 0.45 kg. zsir és 9.91 kg. szénhidrát jut nekik, a tápanyag pedig 1:7.4. Ezenkívül 4 kéve jó tengeriszárat is kapnak a bikák, melynek táptartalmát azonban nem vettük számításba. Ez körülbelül annyi takarmány, hogy a bikáknak akkor is elég lenne, ha azok együttes sulya 1000 kg. volna, de a mit nem tudunk, hogy elérték-e már a bikák. Egyet azonban mégis ajánlanánk, nevezetesen azt, hogy miután a himet semmi sem tartja jobb erőben anélkül hogy hizlalná, mint a fehérje, hogy adjanak a bikáknak több fehérjét, ami különösen a korpának malátacsírával vagy némi olajpogácsával való helyettesítése által volna elérhető, mely utóbbiak azért is megfelelőbbek, mert nem bírnak azzal a pettyítő hatással, mely a korpára nézve jellemző. Nyáron is megfelelőbbnek tartjuk a bikák számára az említett abrakfélét, mint a korpát s a luczernacetés idejében soknak is találjuk a 4 kg. korpát s 2 kg. zabot, ha csak a zöld luczernát korlátozva, szalmát nem kapnak a bikák; ellenben a esalamádé-etetés idejében megmaradhat az előirányzott 6 kg. abrak.

Cselkó.

Dohánylevél foltosodása. (Felelet a 111. sz. kérdésre.) 1. A dohánylevélen fellépő nagyszámú fehéres folt és pettyezés az u. n. *fehér rozsdá*. Ez csaknem minden évben fellép kisebb mennyiségben, apró kerek pettyek alakjában egyik másik levélen. Ilyenkor nem okoz bajt, sőt az ilyen pettyes levelet szeretik a szivarkészítésnél felhasználni, ez adja a *pettyes szivart*. A fehér rozsdát nem gombák okozzák, hanem az időjárási viszonyok. Minél károsabb az idő, annál nagyobb mértékben lép fel, mert a dohány levelein át elpárolgó nedvességet nem képes a száraz talajból kellőképpen pótolni. Előáll az esetben is, ha előre ment zápor után hirtelen erős naptűzés éri a levelet, amikor is a levélen tapadó vízcseppek, mint gyújtólencsék működnek. Előáll az esetben is, ha a levegő erős lehűlése után hirtelen meleg áll be. Végül azt is tapasztaltam, hogy a későn kiültetett, vagy a kiültetéskor megsérült dohánynon is nagy mértékben lép fel.

Ha a fehér rozsdá csak egyes pettyek alakjában szórványosan lép fel, az nem baj, ha azonban a kedvezőtlen idő folytán nagy mértékben lepi el a levelet, úgy, hogy az egyes petty-

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

BUDAPEST, V. KERÜLET, VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

gőz-séplőkészleteket, ipari czélokra alkalmas Compound lokomobilokat.

MILLENNIUM

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

tyek nagyobb foltokká folynak össze, sőt nem ritkán a bordákra is áterjednek, akkor már csökkenti a levél értékét nagy mérvben. Ilyen esztendő volt az 1903-iki is; a fehér rozsda csaknem országszerte kisebb-nagyobb mértékben fellépett, oka az 1903. évi rendetlen hol hűvös, hol rekkenő melegekkel váltakozó nyár. Nálunk a korai dohányokban nem igen mutatkozott, ellenben a kései ültetésű dohányt nagy mértékben lepte el és különösen azt, mely a homokos talaj dombos részein nőtt és amely az erős szélviharoktól már palánta korában sokat szenvedett.

2. A második levélen mutatkozó barna kérges foltok a csomókban fekvő zöld dohánylevél erős felmelegedése folytán állhattak elő. 1903-ban a dohány törése igen forró, száraz időre esett. A szárító pajtákba hordott s a fel-füzésig csomókban fekvő levelek tehát igen könnyen tulságosan felmelegedtek s kérges barna foltokat kaptak.

3. A harmadik levélen mutatkozó zöld csikok és pettyek, a dohánylevél u. n. *petrezselymes betegségét* okozzák.

Keletkezésének okait még biztosan nem tudjuk, annyit azonban tapasztaltam, hogy minél vékonyabb s finomabb a levél, annál nagyobb mértékben lép fel és megfordítva. A finom kerti leveleket jobban megtámadja, mint a nagylevelű dohányokat. Utóbbiaknál inkább csak az aljleveleken található szórványosan. Azt is tapasztaltuk, hogy erősen trágyázott földben nagyobb mértékben lép fel, mint a trágyázatlan földben termő dohányon. Ezen betegség különben csak a levelek száradása alkalmával válik észrevehetővé s a napon száradó dohányokon gyakoribb jelenség, mint az árnyékban (pajtában) száradó dohányoknál. A levélszékreny keretében bővebben nem terjeszkedem ki ezen dolgokra, hanem alkalmilag részletesebben írok erről egy czikk keretében.

Kerpely Kálmán.

Sertések számozása. (Felelet a 112. sz. kérdésre.) Semmi jelentős ok sincs eltérni azon számozási módtól, mely országszerte el van terjedve, t. i. a fülek kicsipkedésétől. A sertéseknek sütővassal bélyegzése teljesen szokatlan eljárás volna, én legalább sohasem hallottam, hogy a sertések valahol is sütővassal bélyegzetnének. Kérdés most már, hogy a kereskedő milyen szemmel nézné a sonkáján megsütögetett sertést. Bizonyára levonna annak értékéből. S ez természetes is, mert a sertésbőr ipari czélokra használtatik fel s az amugy se nagy bőrnek jelentékeny része tételnék hasznavehetetlenné a rásütéssel. Ha pedig házi czélokra használtatnék, annak jókora részét kellene eldobni, mert az ilyen forradásos, megvastagodott heges részlet emberi táplálékul nem használható, sonka gyanánt pedig az ilyen megégetett czomb, illetve kocz egyáltalán nem volna értékesíthető. Vannak ugyan más jelzési módok is, ezek azonban valami különös előnyt nem nyújtanak. Még leginkább hevált a tetoválás, amelylyel a fülek belsejébe számok nyomtatnak, s az okozott apró sebhelyek alkalmas festékekkel bedörzsöltetnek. Ez az eljárás azonban csak fehér szőrű és fehér bőrű sertéseknél alkalmazható s ezeknél is a piszok bevonja, melyet leolvasás előtt mindég le kell törölni egy vízes rongy segítségével. Yorkshiri sertéseknél ez a számozási mód nagyon jó. Feltűnőbb számozási mód az, ha számokkal ellátott lemezeket csiptetünk bele a fülbé; ez azonban azért nem jó, mert könnyen leszakad s mint idegen test, a fület izgatja s azt esetleg genyedésnek indítja. Kétségen kívül legegyszerűbb s legjobb mód a fülek kicsipkedése, amely kicsipkedéshez minden gazdaságnak megvan a maga kulesa. Ha nem volna ilyen kules, lehetőleg olyant kell összeállítani, amely a füleknek csupán a kicsipkedését veszi igénybe s nem vagy legalább is nem sok helyt lyuggatja azt ki, mert a nagyon kilyuggatott fülekbe könnyen beleakad más sertések foga, végig hasítván azt, ami végre is nem baj, de nem is szépíti a sertést.

Magyar-erdélyi-pinzgauti szarvasmarhák keresztezése. Nincs tudomásom arról, hogy ilyen keresztezés az országban valahol is üzetnék s részéről erre a czélra inkább az egyszínű szimmenthált ajánlanám. A szimmenthált nagyobb testű, mint a pinzgauti, tehát ebből a szempontból is jobban illik a magyar szarvasmarhához. Ha fehér szőrű marhát tarka marhával párosítottunk, mindenféle lehetetlen színű utódok keletkeznek s szín tekintetében soha egyöntetűséget elérni nem fogunk, már pedig a színbeni egyöntetűség is befolyással van egy nyáj értékére. Maga a tulajdonos is szívesebben foglalkozik egyszínű, mint tarka-barka gulyával. Egyszínű szimmenthált és magyar tehének párosításából származó borjúk kivétel nélkül világos zsemle-csaknem a fehérbe átmenő színűek, s külön husformakkal bírnak, gyorsan fejlődnek s az ökrök 4 éves korban a 6 mm. súlyt megütik. A kassai püspökség keresztes-püspöki és tiszakürti uradalmaiban, Kohn Gábor bérlő tulajdonában vannak ilyen keresztezési termékek, ahol gulyabeli tenyésztésre igen jól beváltak s esetleg meg is tekinthetők. Formájuk, színük nagyon egyöntetű, nagyon tetszelős, de mert szarvaik — igen természetesen — nagyobbak, mint a szimmenthaliaké, köztenyésztési czélokra ma még nem igen használhatók. Az ilyen keresztezésnek azonban nem is lehet az a czélja, hogy köztenyésztésre termeljen bikákat, hanem egyedüli czélja az, hogy haszonegyedeket produkáljon s ennek a czéljának teljes mértékben meg is felel, mert páratlanul jó ökröket szolgáltat, amelyek 1—1½ hónappal rövidebb idő alatt hiznak ki, mint a magyar ökrök s ennél magasabban ugyanolyan árban kelnek el, mint a nyugati származású hizott jószág. Magyar tehennel foganatosítandó keresztezésre tehát — én részéről — a zsemlepiros egyszínű szimmenthált bikákat ajánlom és semmiesetre sem a pinzgauti. —csy.

Szeradella mint zöldtrágya. (Felelet a 113. sz. kérdésre.) A kérdést úgy fogom fel, hogy a használat folytán kiszarott földbe szeradellát óhajt vetni zöldtrágyának. Mindenekelőtt megjegyzem, hogy a szeradella hazai éghajlatunk alatt nem tenyészik jól, amit az évek előtt országszerte eszközölt kísérletek is beigazoltak. A szeradella a homoktalajok takarmánynövénye, de csak azon esetben, ha enyhébb — csapadékdúsabb — klíma alatt termesztik; száraz éghajlat alatt kicsi marad és a gyomok elnyomják. A szeradellát tehát zöldtrágyázásra, de még takarmánytermesztésre sem ajánlhatnám, mert nem a mi klímánk alá való.

Az ilyen soványabb talajon sokkal jobb eredményeket lehetne elérni a *szőszös bükköny* (*Vicia villosa*) termesztésével; ez nem kényes, nálunk jól megterem és nagy terméseket ad. Vethető tavasszal és ősszel, de biztos eredményekre, nagy termésre, csak az őszi vetéssel számíthatunk. Ebben az esetben legjobb őszi rozsossal keverten vetni és pedig jelen esetben úgy, hogy a keverék fele szőszös bükkönyből, fele rozsából áll. Tavaszti vetése esetén (melyet lehető korán kell eszközölni) 2 rész bükkönnyt keverünk 1 rész tavaszti rozsossal. Ezen keverékből soros vetéssel 140—160 liter vetünk kat. holdanként oly távolságra, amint rendszeren a gabonát szokás vetni. Ky.

Szárított szőlőtörköly etetése juhokkal. (Felelet a 114. sz. kérdésre.) A pálinkafőzésre használt szőlőtörköly csaknem ugyanannyi táplálóanyagot tartalmaz, mint amennyi előbb volt benne, sőt miután a borkösav nagyobb részt kilugoztatott belőle, valamivel természetesebb, mint a ki nem főzött törköly. De a szárított szőlőtörköly értéke nagyon függ attól, hogy csak a levegőn, vagy hogy mesterségesen szárították-e, mert a szárításnál alkalmazott magasabb hőmérséklet igen csökkenti az emészthetőséget; a levegőn szárítottnál továbbá számbaveendő az is, hogy a lassu száradás folytán nem penészesedett-e meg a törköly.

Ezért láttatlanban nagyon bajos a szárított szőlőtörköly takarmányértékéről véleményt mondani, azaz mi csak annyit mondhatunk, hogy a jó törköly gyenge abraknak tekinthető, míg ellenben a magas hőmérséklettel szárítottak aránylag csekély az értéke, szintugy annak is, mely szárítás közben többé-kevésbé megromlott. A juhok szeretik a szőlőtörkölyt, de csak mérsékelt mennyiségben; etetési módja pedig különféle, nevezetesen polyvával vagy szalma-szeccskával keverve szárazon, vagy pedig fűlesztve, vagy végre főzve is etethető. Mi leginkább az első helyen említett ajánlanánk, mert a törköly legtáplálóbb részei a magvak, melyek azonban csak akkor emészthetők, ha az állat szétrágja azokat, ami a szárazon való etetésnél előbb történik meg, mint hogyha könnyen lenyelhető alakban etetjük azt.

Cselkó.

Seprőcziroktermesztés. (Felelet a 115. és 116. számú kérdésekre.) A seprőczirok termesztése ügyében beérkezett két kérdésből azt veszem ki, hogy a kérdésttevők a seprőczirok termesztésével sohasem foglalkoztak, ezen ipari növény termesztési, kezelési és eljárásait s értékesítési módjait nem ismerik. Ennek figyelembevételével nem ajánlhatom, hogy seprőczirokat mindjárt 20—25 holdon természetesen. Termesztszék eleinte kisebb területen, 1—2 holdon és ha a termesztési s kezelési eljárásokkal megismerkedtek, ha a termesztett czirokszakál eladására nézve valamely gyárral szerződéses megállapodásra jutnak, csakis akkor fogjanak hozzá a nagyobb arányu termesztéshez.

Tagadhatatlan, ha a föld a seprőczirok termesztési feltételeinek megfelelő, ha jól kezelik s a termesztett czirokszakál jól értékesíthető, akkor termesztése jövedelmező s hazai tapasztalatok szerint kat. holdanként 80—160 K. tiszta jövedelmet is adhat. Adhat azon esetben, ha a gyáros igényeinek megfelelő minőségű anyagot állítunk elő. Épp azért a kérdés fontosságára való tekintetből a levélszékreny keretében a cziroktermesztés és kezelés részletes ismertetésére nem terjeszkedtem. Hanem ajánlom ezen czélból Szalay János: A seprőczirok termesztése című könyvecskéjének beszerzését, mely Budapesten, a „Patria” részvénytársaság nyomdája utján (Üllői-ut 25.) 1.60 K.-ért megvehető.

Ebben a könyvben a czirok termesztése kezelésére és értékesítésére vonatkozó dolgok részletesen, könnyen áttekinthető módon vannak leírva.

Mielőtt a seprőczirok termesztéséhez fogának, ezen könyvnek előzetes átolvasását a legmelegebben ajánlhatom. Ky.

Szőlősgazdák boritaladók kedvezménye Horvát-Szlavonországok területén. (Felelet a 117. sz. kérdésre.) Az 1898. évi XVIII. t.-cz. folytán Horvát-Szlavon országokban az 1888. évi XXXV. t.-cz. 17. §-a alapján fizetendő boritaladók az 1899. évi január hó 1-vel megszünt s helyette az 1892. évi XV. t.-cz. értelmében beszédendő boritaladó hozatott be.

Az 1892. évi XV. t.-cz.-nek a boritaladóra vonatkozó összes érvényben levő határozmányai Horvát-Szlavonországokra is kiterjesztettek, azzal az eltéréssel, hogy a boritaladó tétele ezen országok területén a községek és városok lélekszámára való tekintet nélkül általánosságban bor után hektoliterenkint 6 koronában, bormust és szőlőcsefre után hektoliterenkint 4 korona 50 fillérben, gyümölcsbor után pedig hektoliterenkint 2 koronában állapított meg.

Az 1892. évi XV. t.-cz. 3. §-ában megállapított kedvezményt élvező szőlősgazdák Horvát-Szlavon országokban a saját termésű boraikból házi szükségletre szánt bormennyiség után boritaladó fejében mitsem kötelesek fizetni.

Ezen törvény rendelkezései nem érintették az 1888. évi XXX. t.-cz. 18. §-ának intézkedését, amely szerint a borkifogyasztási adó Horvát-Szlavonországokban az eddigi gyakorlat szerint továbbra is a községi kiadások fede-

zésére fordítottak, illetőleg a község jövedelmét képezi.

A törvény ezen rendelkezései szerint tehát, ilokon vagyis Horvát-Szlavonországok területén a szőlőgazdák saját termésű boraikból házi szükségletre szánt bormennyiség után csak a községnek járó borfogyasztási adót kötelesek fizetni, mert az állami boritaladó fizetése alól a házi szükségletre szánt mennyiségre nézve a törvény őket egészen felmenti.

Ami a kedvezményhez való igény bejelentésének határidejét illeti, azt hisszük, hogy az erre nézve kiadott 1892. évi 51015. számú p. ü. min. utasítás Horvát-Szlavonországok területén is érvényben van és ott is az a szabály, hogy azok a szőlőgazdák, akik ezen kedvezményre igényt tartanak, kötelesek ezen igényüket szeptember hó 15-ig, legkésőbbben azonban a szüret megkezdéseig a község elöljáróságánál bejelenteni.

Kovil Magyarországon fekszik és így a kovili szőlőgazdákra nézve az 1892. évi XV. t. cz. 3. §-a lesz irányadó. Ennek értelmében a szőlőgazdák bortermésüknek házi szükségletre szánt mennyisége után csak a régi fogyasztási adónak megfelelő részt fizetik és pedig bor után hektoliterenként I. osztályú községekben 6 korona 70 fillért, II. osztályukban 5 korona 38 fillért és III. osztályukban 2 korona 70 fillért. Ugy Alsó-, mint Felső-Kovil, valamint Kovil-Szentiván községek is az árszabás III. osztályába tartoznak, ott tehát a kedvezményes boritaladó hektoliterenként 2 korona 70 fillért tesz ki. Kovilra mint magyarországi községre nézve a fönnebb idézett p. ü. min. utasítás föltétlenül kötelező s így nézetünk szerint a fogyasztási adóbőlönök álláspontja helytelen, mert az utasítás az igény bejelentés határidejét világosan szeptember hó 15-re, illetőleg a szüret megkezdésének napjára teszi és februári terminust se az utasítás, se a törvény sehol meg nem állapít. Másrészt azonban az is bizonyos, hogy ha valaki a bejelentést kellő időben a község elöljáróságánál megtenni elmulasztotta, arra az évre a kedvezményt igénybe nem veheti.

Növények szikes földre. (Felelet a 118. sz. kérdésre.) Hogy jelzett szikfoltos és porszik földrők, ahol a tengeri termése is bizonytalan, a szegletes borsóval (Cicer arictimum) és a lóbabbal (Vicia faba) lehet-e kedvező eredményeket elérni, valóban nem tudnám megmondani: legbiztosabb feleletet adna erre egy kísérlet. A szegletes borsó főleg lazább talajokra való és a szárazságot és meleget nagy mértékben tűri. A lóbab pedig mély rétegű vályog-s agyagtalajon diszlik legjobban s nagyon jó trágyaerőben levő földet kíván kellő diszlésére. De hát azért kísérletet tenni nem fog ártani, ezzel kapjuk meg a legbiztosabb feleletet.

A szegletes borsó termesztése teljesen megegyezik a közönséges borsó termesztésével. Jelzett talajon 24 cm.-rn kell vetni, kat. holdanként 80—90 liter vetőmag felhasználásával. Fejlődés közben 1—2-szer megkapalendő. Vetni korán tavasszal kell.

A lóbabot szintén korán tavasszal kell vetni; jelzett talajon okvetlen 30—35 cm. távolságra, hogy kapálni lehessen. A vetőgépet úgy kell beállítani, hogy a sorokba csak 6—7 cm. távolságra essen a mag; a vetőmagszükséglet 100—120 liter kat. holdanként.

A szegletes borsót szérűn vagy cséplőgéppel csépelhetjük; a lóbabot azonban feltétlenül szérűn botokkal csépeltezzük, mert a gép a legtágabb kosarállás mellett is sokat összetör belőle. Ez ugyan a takarmányozási célra szolgáló lóbabnál nem baj, de az eladásra szántnál igen. Cséplése a szérűn különben könnyű és gyors, mert magja könnyen pereg.

Hogy a sovány porszik fekete ugarjának zöldtrágyázására a köles felhasználható-e, az megint oly kérdés, melyre a helyszínén eszközölt kísérlettel nyerhető legbiztosabb felelet.

Megjegyzem, hogy a kölessel csak a talaj

humusztartalmát szaporítjuk, nitrogéntartalmát ellenben nem, mert nem légenygyűjtő növény. Ha a lóbabbal jó eredményeket találva nyerni, akkor legjobb lenne ezt sűrű vetéssel szintén zöldtrágyázási célokra is felhasználni, mert mint pillangós virágú növény a talaj nitrogénkészletét is szaporítaná.

Tarka tinók teelése. (Felelet a 119. sz. kérdésre.) A tarka marha tudvalevőleg gyorsabban fejlődik, mint a mi fehér marhánk; pedig 5 éves korban már utóbbi is teljesen ki van fejlődve. Ezért a tarka tinót legfeljebb csak akkor célszerű befejezteni 5 éves koráig megtartani, s ebben a korban hizóra fogni, ha legalább 1—2 évig munkára is használjuk azt. Ugyanis 3 éves kora után már alig nő a kellően felnevelt tarka tinó, s ha mi azt ezután még 2 évig úgy tartjuk, hogy fokozatosan súlyosbodjék, akkor tulajdonképpen lassu hizalásnak vetjük alá, mely azonban a főtartó s termesztő takarmány közötti kedvezőtlen viszony miatt egyáltalán nem fizetheti ki magát. Ezt a jelen esetben a következő számok is támogatják. Ugyanis a kérdéses tinók mult év május 10-én 522 kg. átlagos élősúlylyal kerültek a legelőre, s ugyanezen év december 31-én, midőn már egy hónapig istállón lettek tartva, 532 kg.-ot nyomtak; a 6²/3 havi legeltetés s egy havi istállózás tehát 10 kg.-al súlyosította a tinókat. Igaz ugyan, hogy december 31-től január 16-ig 12⁵ kg.-mal súlyosbodtak a tinók, de ezen kielégítőnek tetsző súlyszaporulatot nem arra vezetjük vissza, mint hogyha a tinók nőttek volna, hanem részint arra, hogy most talán valamivel több takarmány volt az emésztőszerveikben mint előbb, részint pedig arra is, hogy utóbbi időben tényleg hízta valamit a tinók. Mi tehát azt véljük, hogy május 10-től december 31-ig elért 10 kg.-nyi átlagos súlyszaporulat elég világosan szól a mellett, hogy a tarka tinót csak kész veszteséggel lehet 5 éves koráig megtartani, ha csak 1—2 évig nem jármozzuk azt. Ezért ha a jelen esetben már nem lehetne a dolgon változtatni, a jövőre nézve mégis azt ajánlanánk, hogy térjenek el az eddig követett szokástól, s állítsák a tarka tinókat 3, vagy legkésőbb 4 éves korban hizóra. A tinók idejében való hizalása különben nem csak a mi véleményünk, amennyiben pl. a német szaklapok is ismételve erre intik a gazdákat, amiből azt következtetjük, hogy Németországban is vannak, akik a saját kárukra tulsókáig megtartják a tinókat.

Kavicsos, homokos talaj javítása. (Felelet a 120. számú kérdésre.) A felvetett kérdésekre a következő tanácsokat adhatom: 1. A lejtő felső részén a szárazság okozta kár csökkentésére szolgálhat az őszi szántás, tavasszal pedig a szántás mellőzésevel a föld extirpálása, meggruberolása vagyis minden olyan talajelőkészítés, mely a téli nedvesség időelőtti elpárolgását megakadályozza. Másrészt fokozni kell minden lehető módon a talaj televénykészletét istállótrágyázással, esetleg zöldtrágyázással, komposztföld-felhordással.

A lejtő alsó részén, a tal nedvesség okozta baj megszüntetése már bajosabb. Ha a föld fekvése olyan, hogy egy pár nyílt árok segítségével a feles víz elvezethető, azt kell alkalmazásba venni, mert alagsóvezés, jelzett talajretegész mellett bajosan lenne alkalmazható, ámbár e tekintetben valamely kulturmérnöki kivatal adhatna leginkább szakszerű felvilágosítást. Esetleg sikerre vezethetne egynehány vizsúlyesztő akna készítése, a viz át nem eresztő réteg keresztültörésével, amennyiben ez, ugylátszik, nincs túlmélyen a földben.

2. **Mélyszántás** és így a kavicsos réteg felszántása nem lenne helyénvaló. Hanem igenis jó eredmény érhető el az altalajporhanyítással. A termőréteg mélységeig szántunk, azon alul pedig 15—20 cm. mélyen porhanyítunk az egyszerű altalajturó eke segítségével.

A csillagfürttel, mint talajmelyítő növénynyel ez esetben nem érünk el eredményt, mert a viz át nem eresztő, tömören összeálló kavicsos

rétegen keresztül, nem hatol a csillagfürt gyökere, mely különben sem hatol oly mélyen a talajba, mint az a kérdésben jelezve van. Hanem igenis a fehérvirágú (lapos magon) csillagfürtöt jól lehet felhasználni, a tábla felső részén, zöldtrágyázási célokra.

3. A lejtő alján levő és időszakonként nedvesebb táblarészeket esetleg fűmagot óhajtana természetni s ezen célra csomós ebirt akarna használni. Miután a lejtős tábla alja televényben okvetlen gazdagabb, mint felső része, mert az eső, hólé lemossa; szintugy növényi táplálóanyagokban is ugyanazon oknál fogva gazdagabb, a jobbfele füvek közül eleinte kisebb területen próbát lehetne tenni a csomós ebirrel, mezei komócsinnal, olasz perjével, a rezgefűvel, a réti esetpázsittal, a tarackos tippannal. Azon kívül nagyon ajánlanám a *Korshere* (*trifolium hybridum*) mag termesztését, mely ilyen nedvesebb helyeken érzi magát legjobban, magját pedig drágán lehet értékesíteni, mert hazánkban kevés helyen termesztik. A *trifolium hybridum* a nedvesebb talajok speciális herenövénye.

4. Ami a fűfélék termesztésével foglalkozó speciális szakmunkákat illeti, ajánlom Károly Rezső: „Rét- és legelőmivelés” című és Szilassy Zoltán: „A fűfélék takarmánynövények és termesztésük” című munkákat.

Mezei telefon. (Felelet a 121. sz. kérdésre.) Távbeszélők berendezése és üzletben tartása — azoknak kivételével, amelyek más köz- vagy magánterület által el nem választott telken, avagy összefüggő birtokon a közhasználat kizárásával tervezetnek s amelyeknek létesítése és használata semmiféle engedélyhez kötve nincs — az államnak fentartott jogai közé tartozik. Ennélfogva ahhoz, hogy valaki idegen területeket is érintő telefonvezetékét, habár kizárólag magánhasználatra is, berendezhessen és üzletben tarthasson, a kereskedelemügyi miniszter engedélyét kell előzetesen kieszközölni. Így intézkedik az 1888. évi XXXI. t. cz. Az engedélyadás részletet a törvény végrehajtása tárgyában 1892. évi július hó 2-án 41,215. szám alatt kibocsátott miniszteri rendelet tartalmazza, mely a rendeletek tárnak 1892. évi folyamában az 1533—1598 lapokon olvasható. Az engedély-adás iránti kérvényt tehát a kereskedelemügyi miniszterhez kell intézni és a megyei törvényhatóságnál benyújtani. Hogy mik legyenek a kérvény mellékletei, azt a viszonyok bővebb ismerete nélkül nem tudhatjuk s így jóformán a végrehajtási rendelet egész tartalmát ismertetni kellene, ha e tekintetben kimerítő felvilágosítással akar-nánk szolgálni. A kérdéstevő minden közhivatalban hozzáférhet eme rendelethez és annak részletes utasításából könnyen tájékozhatja magát kérvényének felszerelése tárgyában.

Sz. F.

A brailai (romániai) mezőgazdasági és állatkiállítás.

(Gaal Gyula, a m. kir. földmívelésügyi miniszter bukaresti gazdasági szaktudósítójának jelentése.)

A román nagybirtokosok gazdasági szövetezete által az 1903. évre tervezett, de előkészület hiányában s pénzügyi okokból 1904. évre elhalasztott bukaresti országos gazdasági kiállítás helyett a brailai kerület a közigazgatási miniszterium támogatásával 1903. évi november hó 2-től 9-ig Brailában gazdasági és állatkiállítást rendezett, az elsőt, mely ily kiterjedésben Romániában rendeztetett s mely azért, tekintve a rövid előkészületi időt és a tapasztalatokban való hiányt, sikerültnek nevezhető.

A kiállítás az állatvásártéren egy nagy kiterjedésű bekerített helyen tartatott meg, mely a terület nagysága folytán és mert azon semmi fa sem volt, kissé üres benyomást gyakorolt.

A bejárattal szemben volt az igen csinosan feldíszített mezőgazdasági csarnok, mely mintegy 400 négyszög méter területet foglalt el, melyben a mezőgazdasági termények csoportosítva voltak felállítva. Ez volt a kiállítás főépülete, azonkívül

egy kisebb tás, egy más szet volt be mellett sáta bíró gazdas nyaiak. Az ban állami csemetékét.

Ezen az egészek Feltétl és egészen szarvasmarh

Az ál csak novem nagyobb un niszterian á totta meg és versenynyel is volt a bra egy héttel ké A belépés a k ság azt min

A kiáll különösen a maga egy ál a Dobrudsa közelített, ben fekvő nagybérlok é iránt élénkbe más részeibe különösen a bár a közlek nem volt kö

A me birtokok kiál központi gaz iskoláé. Köv csoportja, ki sági iparzi termények n állottak s n jobban keze természetesen többnyire n kezelve volta detü magak

Tekintv lamint a takar ban igen ritk gonyát és ré ott be a kiáll között liszt, kötél-árak v ezen kiállitá ban és zaos elhelyezve é részben, küll fényképek, ra

A csar tokosok kiál kisbirtokos g csoportosítva nek minőségé mint a nagy volt lemorzso

Ezen a gabona-expor ságos volt, n be typosokat azok rendelt

Ugyan gyümölcskiál szőlő- és g szőlő és gyüm alanyokra zó továbbá küll kiállitva.

Végül gőzmalom m nyekben.

A lókia Nevezetes ké kiállításai. A álló állami m gazdasági m arabs ménes rült példányt, vett Zarif mé ben Bábólná állami birtol mutattatott b eredettel, n példányok. I

egy kisebb pavillonban az állami halászlai kiállítás, egy másikban a selyemtenyésztés és méhészet volt bemutatva. Továbbá félkörben egymás mellett sátrakban a Romániában képviselttel bíró gazdasági gépgyárak állították ki gyártmányukat. Azonkívül néhány fa- és bokorcsoportban állami és magánfaiskolák mutatták be cseméteiket.

Ezen épületek mögött volt az állatkiállítás, az egészséges tulajdonkép legérdekesebb része.

Féltetőre épült aklokban, részben sátrakban és egészen szabad ég alatt voltak a lovak, szarvasmarhák, juhok és sertések kiállítva.

Az állatkiállítás azonban 2-ika helyett csak november 6-án kezdődött. A kiállítást nagyobb ünnepélyességgel a közgazdasági miniszterium államtitkárja (secrétaire général) nyitotta meg és ugyanazon nap löverseny (ügetőversenynyel összekötve, de nem népies jellegű) is volt a brailai versenypályán; a díjkiosztáson egy héttel később maga a miniszter megjelent. A belépés a kiállításba ingyenes volt, hogy a parasztság azt minél tömegesebben látogassa.

A kiállítás helye szerencsésen volt választva, különösen az állatkiállításra, mert Braila vidéke maga egy állattenyésztési központban fekszik s a Dobruzsából s Moldvából könnyen megközelíthető, de különben is a brailai és közelben fekvő kerületekben a nagybirtokosok és nagybérlők egész sorozata van, kik a gazdaság iránt élénkebben érdeklődnek, mint az ország más részeiben. A kiállítás elég jól látogatva, különösen a megnyitás és díjkiosztás napjain, bár a közlekedés a területre a távolság folytán nem volt könnyű.

A mezőgazdasági csarnokban az állami birtokok kiállítása foglalt első helyet, azután a központi gazdasági szakiskoláé és két földművesiskoláé. Következett azután a nagybirtokosok csoportja, kik uradalmaik terményeit és gazdasági iparcikkjeiket állították ki. A gazdasági termények majdnem kizárólag gabonaneműekből állottak s miután állami mintagazdaságok és jobban kezelt nagybirtokok voltak a kiállítók, természetesen a honi válfajokon kívül, melyek többnyire nagyon jó minőségben és tisztán kezelve voltak képviselve, igen sok idegen eredetű magvakat mutattak be.

Tekintve azt, hogy a burgonya és répa, valamint a takarmányneműek tera esztése az országban igen ritka, aránylag igen sok és szép burgonyát és répaféléket és takarmánymagvakat mutatott be a kiállítás. A mezőgazdasági ipari temékek között liszt, konzervek, aszalt szilva, továbbá kötél-árak voltak leginkább képviselve. Mind ezen kiállított tárgyak részben üvegtartályokban és zacskókban igen áttekinthetően voltak elhelyezve és magyarázó feliratokkal ellátva, részben, különösen az állami intézkedéseknél, fényképek, rajzok és tabellák kíséretében kiállítva.

A csarnok másik oldalán volt a kisbirtokosok kiállítása. Hat kerületből mintegy 500 kisbirtokos gazda terményei voltak kerületenkint csoportosítva. Majdnem mind gabonanemű, melynek minősége természetesen nem volt oly jó, mint a nagybirtokosoké. Különösen sok tengeri volt lemorzsolva és csövesen bemutatva.

Ezen csoporttal szemben volt a brailai gabona-exportőrök kiállítása, mely igen tanulságos volt, mert a már eladott gabonából mutatott be típusokat, megjelölve azon országokat, ahová azok rendeltetést elbírnak.

Ugyanazon szárnyon volt a borászati és gyümölcskiállítás is, melyen leginkább az állami szőlő- és gyümölcstelepek voltak képviselve; szőlő és gyümölcsökön kívül különösen amerikai alanyokra zöld- és fásoltással nemesített vesszők, továbbá különböző borok palackokban voltak kiállítva.

Végül a marasesti cukorgyár s néhány gőzmalom mutatták be terményeiket üvegszekrényekben.

A lókiállítás mintegy 200 darab ló volt. Nevezetes helyet foglaltak el az állami birtokok kiállításai. A hadügyminiszterium vezetése alatt álló állami ménes nem állított ugyan ki, de a közgazdasági miniszterium konstantzai kis angol-arabs ménese küldött a kiállításra néhány sikerült példányt, egyebek közül egy Magyarországon vett Zarif mént és néhány kanczát, melyek részben Babilnából eredő lovak ivadékaik voltak. Az állami birtokokról azután nehéz igazlósanyag mutatott be pinzgau, karinthiai és muraközi eredetű, nagyjából két és három éves példányok. Ezen lovak jól ki voltak fejlődve és

tartva. Az egyik állami birtok, Studina, még bemutatott hat egyéves méncsikót, melyek az ottani speciális tenyésztésből erednek. Ezen lovak anyái gazdasági munka céljából Bukovinából vásároltattak (ugynevezett huzul apró hegyi faj) s azokra egy Dobruzsai török eredetű mén használtattak. Az ivadékok nagyon szépek, úgy néznek ki, mint a lipiczaiak s a népies tenyésztés javítására nagyon alkalmasoknak látszanak. A magántenyésztésből néhány telivér angolon, orosz és amerikai félvér ügetőn kívül, mely utóbbiak különösen importáltak s nem is képviseltek tenyészanyagot s így a kiállítás szempontjából tekintetbe sem jöhetnek, volt néhány magánménesnek csoportos kiállítása, mely a kiállítás legérdekesebb részei közé tartozott, két ménes orosz anyagot mutatott be, erős, de durva és petyhüdt példányokban, azonkívül volt néhány környékbeli félvértenyésztés, melyek aránylag egész jó anyagot mutattak be. Ezen anyagok között legjobban volt egy mezőhegyesi származású Kis-Nonius kancza csikóval.

A magántenyésztésből nem hiányoztak szinte a hidegvérű lovak sem, melyek azonban inkább csak egyes példányokban voltak bemutatva.

A népies tenyésztésből csak a Dobruzsai volt képviselve mintegy 30 darab lóval, nagyjából részét az ottani török s orosz származású lakosság tenyésztéséből.

Ezen lovak részben a konstantzai állami ménletelepből kiosztott állami ménekkel való keresztezésből származtak s kicsiny, de kemény és kitartó keleti, részben orosz jellegű lovakból álltak.

A mintegy 150 darabból álló szarvasmarhakiállítás zömét természetesen a fehér marha képviselte. A studinai állami birtok kiállított egy csoportot a moldvai eredetű s múlt évben egybeállított törzsgulyájából és ugyanott ki volt állítva egy bika és hét tehén borjuval, melyek a közgazdasági miniszterium által borju-korban 1900-ban Mezőhegyesről vásároltattak. Ambar nem fejlődtek kedvezően, azért mégis ezek voltak a kiállítás legszebb tenyészállatai. Azonkívül volt ott néhány példány igen szép és erős moldvai fajú s néhány ugynevezett jalomitzai fajú ökör, mely utóbbiak erdélyi eredetűek, miután Jalomitzába telepek ilyen marhát hozhottak.

Több bivalyon kívül még nyugati marha és keresztezések is voltak bemutatva. A központi gazdasági szakiskola szimmenthali és schwyzi borjukt mutatott be, egy Braila melletti tejgazdaság pinzgauiakat, voltak továbbá ugyan ezen fajokból és a honi fajtából eredő többé-kevésbé sikerült keresztezések is.

A közgazdasági miniszterium ezen alkalomból a községek részére mintegy 100 darab tenyész-bikát is akart vásárolni s ezt hirdette volt is, de egyrészt bika nagyon kis számban volt a kiállításon, a kiállítottak között is volt nem cladó, így összesen egynehány darabot vásároltak bátorítás kedvéért, a legdrágábbat 450 frankért.

A juhosztályban a laza állami birtok állított ki friez és cigája-keresztelésű juhokat, melyek nagy testök által feltűntek, továbbá több nagybirtokos nagyjából rambouillet- és merino-précoce, cigája-kereszteléseket, melyek ugy testnagyság, mint a gyapju finomabb volta által kitűntek.

Tiszta honi fajt Dobruzsai vidéki gazdák állítottak, részben cigáját, részben az ugynevezett spanka fajtából, mely régebbi merino-keresztelésből ered.

Leggyengébben volt képviselve a sertés-osztály. Abban a tiszta yorkshire és az azzal való keresztezések voltak túlsúlyban, a legszebbek voltak a studinai állami birtok által kiállított yorkshirek. Néhány darab mangalicza, azután berkshire-sertés is volt. Az állami birtokok által bemutatott yorkshire-malaczkok azon rendeltetéssel bírtak, hogy a díjazásnál kisbirtokosok részére mint tenyészanyag díjként kiosztassanak.

Egészben véve az állatkiállítás, mely ilyen terjedelemben az első, tekintve azt is, hogy arra az előkészületek csak igen későn történtek, bizonyos sikert mutat fel, mert a környékbeli nagybirtokosság érdeklődését mutatta és hasznos utmutatóul szolgálhat jövő ilyen kiállításokra nézve, melyek évenkénti rendezése tervbe van véve.

A halászlai csarnokban az állami halászlai birtokból származó különféle fajú friss halak nagyon szép példányokban voltak kiállítva,

továbbá a galatzi és tulesai halkonzervgyárosok mutatták be különféle halkonzerveiket.

A selyemtenyésztési s méhészeti csarnokban különösen a múlt évben alakult „Studina” méhészeti szövetkezet, mely egy kis állami birtokot vett bérbe, tűnt föl kiállításával, melyben különböző honi s idegen, ezek közt többnyire francia szerkezetű méhkasokat és méhészeti termékeket mutatott be. A szövetkezet még csak kis eszközökkel dolgozik. Célja az okszerű méhészetet az országban terjesztetni.

A kiállítás a selyemtenyésztési részben a közgazdasági miniszterium által a múlt évben a bukaresti, mizili gazdasági szakiskolák mellett felállított selyem-tenyésztési iskolák, illetve tanfolyamok által kiállított gubókat, selymet mutatja be.

A gépkiallításnál a Romániában képviselttel bíró külföldi gépgyárak ügynökségei által a Romániában használatban lévő gazdasági gépeket állították ki. Ambar csak nagyon későn jutott tudomásra, hogy a gépkiallítás megtartatik és így az előkészületek alig volt idő, a Fehér Miklós és Társa cég által képviselt magyar gépgyárakat nagyon méltóan mutatta be és azok a többi külföldi gyárak között teljesen egyenrangú helyet foglaltak el s egyenlő díjazásban (aranyérem, oklevél) részesültek. A magyar államvasutak gépgyárából egy 12 lóerejű gőz-eséplő mozdony és egy gőztengeri-morzsoló, a Kühne E. mosoni cégétől sor- és szóróvető-gépek, egy- és több-barázdás eke, répa- és szecsakavágó s daráló-gépek, kézi morzsolók, hengerek stb., a Schramm I. M. cégétől különböző boronák, Rieger András nagyszabenyi cégétől a Romániában nagy elterjedésnek örvendő gabonarosták, Stahel és Lenner budapesti cégétől gabonatrieurök, Schiel testvérek brassói cégétől vaszerkezetű malmok, Schwartz Behrle és Társa g.-sz.-keresztelti cégétől eredő malomkövekkel állították ki. Ezen kiállítás alig járt közvetlen anyagi haszonnal, mert az évad gépek elhelyezésére nem alkalmas, de mindenesetre hozzájárult ahhoz, hogy a Romániában már jónak elismert és az utolsó években örvendős nagy kiterjedést nyert gépek részére még nagyobb piacot szerezzen.

A többi ügynökségek főleg angol, amerikai és német gyárak gyártmányait mutatták be, melyek közt kaszáló s főleg arató-gépek, különböző ekék, hengerek, boronák foglaltak el a főhelyet.

A kiállítás után tartott paraszt szántóversenynél, melynél a díjak egy-egy ekéből állottak, mint első díj egy Kühne-féle két barázdás eke vásároltatott meg a kiállítás részéről.

Az ekeverseny ezuttal nem szolgált különböző ekerendszerek kipróbálására, hanem csak a környékbeli parasztság buzdítására, melynél kiki az általa használt ekével vett részt.

Felemlítendő, hogy az iparosztályban egy brassóvidéki magyar mechanikus, Deák Pál, az általa feltalált két barázdás eke és kaszáló-gép után szintén elismerésben részesült.

A díjkiosztás különben nem történt szigorúan megállapított elvek szerint, hanem a bizottság majdnem minden kiállítót, ki becsületos törekvést mutatott, elismerésben részesített. A díjak arany-, ezüst- és bronzérem-oklevelekben vagy elismerő oklevélben állott, csak a kisbirtokosok kaptak pénzdíjakat (mintegy 2000 frankot) vagy ekéket, luczernamagot vagy yorkshirei tenyészmalaczkokat, hogy a természet és tenyésztés ez irányban előmozdittassék.

A brailai kiállítással egyidőben Bukarestben a tudományok terjesztésére alakult társaság is rendezett egy igen sikerült kiállítást, melynek gazdasági része is volt. Ebben különösen a korona-uradalmak nagyon csinos csoportos kiállítás rendeztek, továbbá különféle állami birtokok s gazdasági iskolák s egyes nagybirtokosok állítottak ki terményeiket, iparcikkjeiket, továbbá tabellákat, fényképeket, talaj- és terményvizsgálatra vonatkozó adatokat.

A mivelés minden ága, erdészet, bányászat, mezőgazdasági ipar, ezen kiállításon képviselve volt, úgy, hogy az nemcsak tisztán a tudományos, hanem a gyakorlati célnak is megfelelt. Különösen érdekes Furtuna állatorvosnak a huskonzerválására vonatkozó találmánya, mely szerint az egészen szabadon kifüggesztett marha-, sertés-, vagy baromfi-hús több héten át megtartja friss jellegét. A találmány új lévén, annak alkalmazhatása és a gyakorlatba való áttele iránt még tapasztalatok nincsenek, de nagy fontosságot tulajdonítanak annak.

A brailai kiállítás után még Románia nyugati részében, Pitești-ben, nyitott meg egy kisebb-szerű gazdasági kiállítás, melyet az argasi kerület rendez főként a kisbirtokosok buzdítására.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az „OMGE.” közleményei	Oldal
Malomtröszt	183
A brailai (romániai) mezőgazdasági és állatkiállítás	191
Növénytermesztés.	
Részért műveljük-e a tengerit vagy házilag?	184
Lótenyésztés.	
Az ivadékok elnevezése a mezőhegyesi m. kir. áll. menesben	185
Állategészségügy.	
Magyarország állategészségügye az 1902. évben	185
Levelészekrény.	186
Vegyések.	192
Piller Kálmán kitüntetése. — Halálozások. — Gazdasági előadások Balassa-Gyarmaton. — Tej-kereslet. — Magyarország termése 1903-ban. — Tengerentuli hus Bécsben. — Gabonabevitel Portugáliába. — Mennyi bor jött be tavaly Olaszországból? — Állatszámítás Magyarországon. — Magyar buza és liszt versenyképessége	
Kereskedelem, tozode.	193
Szerkesztői üzenetek.	193

Piller Kálmán kitüntetése. A hivatalos lap tegnapi számának jelentése szerint *O felsége a király, Tallián* földmívelési miniszter előterjesztésére, *mérki Piller Kálmán*nak, a Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület elnökének, a *harmadosztályú vaskoronarendet* adományozta. Piller Kálmán, mint a Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke, az egész felvidéket érdeklő kiváló köz- és mezőgazdasági tevékenységével bőven kiérdemelte e kitüntetést és részünkről őszinte hálával fogadjuk a mezőgazdálkodás fejlesztése terén szerzett érdemek e legmagasabb elismerését és méltatását.

Halálozások. *Sednitsky* Ernő báró nagybirtokos, az osztrák mező- és erdőgazdasági érdekvédelmi központnak a f. évben megválasztott alelnöke, mult hó 30-án Görzben szívzselhűdésben elhunyt. A Zentralstellet és az osztrák agrármozgalmat jelentékeny veszteség érte tevékeny munkatársának elhunytával. — *Idősebb Kintzig* Jánosné, szül. *Zeitinger* Lujza f. évi február hó 1-én 66 éves korában meghalt. A megboldogultat e hó 3-án temették és férjén kívül gyermekei és unokáinak egész serege gyászolja az érdemes urnót.

Tej-kereslet. Téli szállításra nagyobb mennyiségű tejet keres, habár több féltől is, egy fővárosi jó hírű szövetkezet. Különösen szeretne oly szállítókkal összeköttetésbe lépni, akik nyári termelésű tejüket fűrdőkben, vagy egyéb uton értékesítik. Ajánlatok kéretnek: az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” titkári hivatalához intézteni.

Gazdasági előadások Balassa-Gyarmaton. A Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége által évente a vidéki társaságokkal karöltve az intelligens gazdaközönség részére rendezni szokott gazdasági előadások sorozatából az első január hó 30. és 31-én volt Balassa-Gyarmaton. A Nógrádvármegyei Gazdasági Egyesület járt közre ez előadások rendezésében az OMGE.-nek. Az előadói tisztet a kassai gazdasági tanintézet tanári kara töltötte be. Az az osztatlan érdeklődés, amely Nógrádmegye gazdái s a mi igazán meglepő ily előadásoknál, a művelt hölgyközönség körében is ez előadások iránt megnyilatkozott, kétségtelenül bizonyítja a megye gazdasági tevékenységének új életre ébredését, amit első sorban a gazdasági egyesület vezetői fokozottabb munkásságának, kiváltsággal *Ybl Félix* dr. rövid, de annál eredményesebb igazgatói működésének tudhatunk be.

Az előadásokat *Hanzély* Gyula gazd. egyesületi alelnök beszéde nyitotta meg, mely után *Szilassy* Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára fejtette ki ezen előadások célját, mire azok nyomban megkezdődtek. A két napos kurzuson résztvevők névsora a következő:

Mailáth Géza gróf, Buttler Ervin báró, Hanzély Gyula, Nagy Mihály, Simonyi Dénes, Hanzély Márton, Ybl Félix, dr. Oláh Dezső, Madách Pál, Madách Imre, Sztranyavszky Géza, Balás Barna, Balás Kornél, Gonda Béla, Gonda Károly, Baintner Ottó, Neymann Károly dr., Hermann Károly dr., Balás József, Balás Ferencz, Kossaczky Emil, Beke Imre, Horváth Danó, Szecsey Ernő, Majtényi Béla, Kálmay Nándor, Oroszlányi Albert, Szilárd Imre, Cserenyák György, Nedeczky László, Lővész Nándor, Vancsó Béla, Szerémy Ödön, Schindler Dénes, Dióssy Aladár, Sooky Endre, Sooky László, Ruzsinkó Antal, Baross Árpád, Aninger László, Lipsey Sándor, Foltényi Vilmos, Weress István, Borsitzky Pál, Morvay György, Tornáczky Kálmán, Tóth Ödön, Szentkirályi Ferencz, Weisz Simon, Kanitz Ödön, Szilágyi Mór, Kun Jenő, Kürty Jakab, Ungár Adolf, Czinner Ferencz, Lövinger Gábor, Fischer József, Dinya József, Karlik János, Pick Ignác, Ivanics József, Mráz István, Draskóczy Jenő, Pongrácz György, Paczolay Zoltán, Sztranyavszky Sándor, Hanzély László, Gyürky József, Urbán Szilárd, Schwarcz Mór, Buday Plichta Barna, Révész Dezső dr., Krudy István, Szilassy Kálmán, Hirschfeld Izidor, Schichtanz Sándor, König Vilmos, Stulez György, Wimmer József, Gerő Viktor, Jeszenszky Imre, Roth Antal, Trajter Ferencz, Oláh Mihály ifj., Oláh Pál, Feldmann Aladár, Vilim József, Kossaczky Emil, Hanzély Márton, Galgóczy László, Galgóczy Béla, Gross Zsigmond, Somogyi Albert, Pollatschek Rezső, Hammerszky Ede, Hanzély Gyuláné, Ybl Félix dr.-né, Simonyi Dénesné, Balás Barnáné, Simonyi Valéria, Simonyi Márta, Ybl Duzsi, Ybl Márta, stb.

Az előadások sorrendje a következő volt: Január 30-án 9—1/2-ig Ujabb tapasztalatok a szarvasmarhatenyésztés és hizlalás terén. Előadó: Kovácsy Béla gazd. tanint. igazgató. 1/2-11—12-ig. Kerti vetemények tömeges termesztése és értékesítése. Előadó: L'Huillier István, Kassa város főkeresztése. 12—1-ig. Ujabb tapasztalatok a műtrágyázás terén, előadó Rázsó Imre, gazd. tanint. tanár. 3—4-ig. A sertés-tenyésztésről, különös tekintettel az angol hus-sertésre, előadó Kovácsy Béla. 4—5-ig. A takarmányfélék termesztése és azok eltartása, előadó Rázsó Imre. — Január 31-én 9—1/2-ig. Gazdaságok üzemi berendezése, előadó Vörös Pál, gazd. tanint. tanár. 1/2-11—12. Gyakrabban előforduló állati betegségek, különös tekintettel ez azok elleni védekezésre, előadó Buday Gyula, gazd. tanint. tanár. 12—2-ig. A szövetkezetekről, előadó Szilassy Zoltán, az OMGE. szerkesztő-titkára.

Az előadások végeztével *Hanzély* Gyula fejezte ki köszönetét a megjelenteknek az érdeklődésért, az OMGE.-nek a rendezésért. *Nagy* Mihály alispán a megye közönségének elismerését tolmácsolta, amiért *Szilassy* Zoltán mondott köszönetet az OMGE. nevében. Férgül megemlítjük, hogy január hó 29-én a balassagyarmati kaszinó az előadók tiszteletére estélyt adott, ezzel is kifejezve, hogy Nógrádmegyében a gazdasági haladásra való törekvést minden tényező megbecsüli.

Magyarország termése 1903-ban. A földmívelésügyi m. k. minisztérium most, teszi közzé fontosabb mezőgazdasági terményeink 1903. évi terméséről szóló végleges kimutatást, melyből örömmel látjuk, hogy Magyarország termése az elmúlt esztendőben az ősziekben csak kevésbé maradt az előző évi termés eredménye mögött, míg a tavaszi terményekben azt jelentékenyen felül is multa. Az átlagos termés kataszteri holdanként szintén igen kedvező volt. Így őszi búzából termett összesen 43.028,673 mm. (kat. holdanként 7'43), őszi rozsból 11.827,043 mm. (k. h. 6'61), tavaszi árpából 13.085,107 mm. (k. h. 7'73), zabból 12'676,469 mm. (k. h. 7'13), szemes tengeriből 34'481,597 mm. (k. h. 8'75), burgonyából 45.009,884 mm. (k. h. 48'20). Ehhez még hozzá véve a tavaszi buza és rozs, valamint a kétszeres és az őszi árpa termesztését, Magyarország összes termése e 8 terményben meghaladta a 163 millió métermázsát. Mezőgazdaságunk belterjes fejlődését örvendetesen bizonyítja a bevetett területek növekedése, ugyanis míg 1900-ban a bevetett terület 18.801,725, az ugar 2.292,003 és így a szántó-

föld összesen 21.093,728 kat. hold területet foglalt el, addig 1903-ban a bevetett terület 19.308,438, az ugar pedig 2.199,089, összesen tehát 21.507,527 kat. holdra növekedett.

Tengerentuli hus Bécsben. Miként azt lapunk 9. számának vezércikkében kifejtettük, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület erősen állást foglalt az argentiniai husnak Bécsbe tervezett rendszeres szállítása ellen és evégből sürgős fölterjesztést intézett a földmívelési miniszterhez. Örömmel értesülünk, hogy ugyszólván az összes gazdasági egyesületek nem kevésbé tiltakoznak a Bécs városi tanács megokolatlan és kapzsi határozata ellenében és így remélhetjük, hogy a héten megérkező első husszállítmány valószínűleg az utolsó is leend.

Gabonabevitel Portugáliába. Lissaboni főkonzulátusunk jelentése szerint a portugáliai kormány megengedte, hogy f. év január 15-től július 31-ig 60,000 tonna buza vitessék be Portugáliába. Ezen mennyiségből 2640 tonnát a tésztagyárak, a hátralevő mennyiséget pedig a malmok fogják feldolgozni. A behozatali kedvezményben csakis azon czégek részesülnek, amelyek kétséget kizárólag igazolják azt, hogy már az elmúlt évben tetemes mennyiségű belföldi búzát dolgoztak fel. A vám a bevételre kerülő gabona után tonnánként 1 korona 60 fillérben állapított meg.

Mennyi bor jött be tavaly Olaszországból? Az 1903. évi olasz borbehozatalról az osztrák kereskedelmi minisztérium statisztikai osztálya által közzétett 1903. évi áruforgalmi kimutatás tiszta képet nyújt. Eszerint az 1903. évben a monarchia területére behozott összesen 1.204,648 métermázsas olasz bor 27-70 millió korona értékben, míg az 1902. évben az olasz borbehozatal csak 673,639 métermázsát tett ki 154 millió korona értékben. Az 1903. évi behozatal tehát 12'3 millió koronával haladta meg az előző évi behozatal értékét és ez nagyot rontott az 1903. évi külkereskedelmi mérlegen, amelynek aktív-egyenlegét a fenti összeggel leszállította. Az utóbbi hét év alatt az olasz borbehozatal következőleg alakult: 1897-ben behozatott 1.398,431, 1898-ban 1.505,203, 1899-ben 1.389,668, 1900-ban 1.002,569, 1901-ben 625,009, 1902-ben 673,639, 1903-ban 1.204,648 métermázsas.

Állatszámítás Magyarországon. A földmívelésügyi minisztérium hivatalos lapjának legutóbbi száma *Tallián* Béla miniszter rendeletét közli, amelyben az állatszámítás végrehajtását márczius végéig elrendeli. Az állatszámítást, mint minden évben, a közigazgatósági hatóságok végzik és azért szükséges, hogy tiszta képet nyerjünk a hazai állattenyésztés állapotáról. Az idén ugyanis nagy föltűnést keltett tekintélyes gazdák azon tudósítása és állítása, hogy erősen emelkedő állatkvitelünk a létszám rovására történik, tehát hazai állattenyésztésünket gyengíti. Ezigy általában véve abszurd állítás, mert hiszen az állatkvitelnél még nagyobb mértékben fokozódott az állati termékek és pedig főleg a tejtermékek kivitele, ami a tenyészállomány növekedése nélkül szinte elképzelhetetlen. De ha nem is általánosan, azért lehet szó egyes vidékek állatlétszámának csökkenéséről és mi nagy érdeklődéssel várunk az eredményre, amelynek megtartását első sorban épp egyesületünk kérte a földmívelési minisztertől.

Magyar buza és liszt versenyképessége. A magyar közigazdasági társaságban *Ecseri* Lajos dr. érdekes fölolvastást tartott a magyar buza és liszt versenyképességének emeléséről. Előadásának lényege, hogy bizonyos zónaszerű, egységes díjszabással könnyíttessék meg a hegyvidéki olcsóbb puha buza Pestre szállítása és az itt a kemény aczélos alföldi búzával együtt öröltessék. *Ecseri* javaslatának keresztlivitele minden esetre előnyös volna az érdektelt hegyvidéki gazdaközönségre és a budapesti malmokra, de hogy emelni fogja-e a magyar liszt hirnevét, azt már erősen kétségbe vonjuk.

„Szó bork

a gróf Ester 280 oldalra ad a szőlőtelek terén

KERES

(Guttman) bizományi

Az idő száraz, habár Csapadék alig változás. A víz jégzajlás van. A külföldi tak. Az őszi piacokról értékeket csak n. jeseben el nem piacok tovább alatt állottak. emelkedők voltak és ked később azonban hét vége felé. tui impulzusok csak a határid mellett szilárd lanyhábbra fo állandók voltak a mult h ban is csökken árkieveteléseke piacokon esen

Nálunk a forgalom g azonban tenge Az üzlet hetjük Buza az lődéssel talál talok is arán tanusítottak v ritkozott; ugy, látszott a ee nem állott, be, hogy a m tulajdonosokba olcsóbb árakk végével szilár néhány fillér 70.000 mm.

Rozs e A kínálat épp csendes irán alig változtak 12'60—12'75 K Arpa it is jó figyelembe égetők jó érde gyorsan talált és helyben, ug koronáig, gyár helybeli paritás érdeklődés tov teljes árakon v főleg jó tisztavid koronáig f. árú alig ker

Zab is mérsékelt, a Az árak e m 11—11'40 K. 11'60 K.-ig jeg Tengeri tétel 10'80—11 uj tengeri irán főleg a vidék szőlőjaira jobb

MEGJELENT

„Szőlőművelés és borkezelés könyve“

Második javított és bővített kiadás.

Írta:

SZILARD GYULA

a gróf Esterházy-féle csákvári földművelés-iskola tanára.

230 oldalra terjedő tartalommal gyakorlati tanácsokat ad a szőlőtelepítés, művelés, pincze-kezelés és pálinkafőzés terén felmerülő összes szakkérdésekben.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalánál (IX., Üllői-ut 25.). Bolti ára 4 korona. Az O. M. G. E. tagja és a „Köztelek“ előfizetői 3 kor. 30 fill. portómentes küldéssel kedvezményes áron kapják.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, január 30.

Az időjárás a lefolyt hét folyamán tartósan száraz, habár boros, a mellett fagyos és hideg volt. Csapadék alig fordult elő. A vetések állásában nincs változás. A vízállás ismét csökkenő és a Dunán újból jégzajlás van. A külföldön rendes téli idő uralkodik.

A külföldi piacokon az üzleti viszonyok alig változtak. Az őszitől zések ugyan továbbra is a tengerentúli piacokról érkeznek, a kontinentális piacok azonban ezeket csak nehezképpen követik, habár azok elől teljesen el nem zárkoztak. A newyorki és chicagói piacok továbbra is Armour manipulációinak befolyása alatt állottak. Az árak kezdetben erős vételekre gyorsan emelkedtek voltak, annál inkább, mert a politikai viszonyok és kedvezőtlen időjárás is szerepet játszottak, később azonban gyorsan visszaestek és az irányzat a hét vége felé is esendes maradt. Angliában a tengerentúli impulzusokhoz alkalmazkodtak és kezdetben nemcsak a határidő-, de a készáruüzlethez is jobb forgalom mellett szilárd volt az irányzat, míg később az üzlet lanyhábbra fordult. A francia piacok jegyzései inkább állandók voltak, a forgalom azonban nehezkés és az árak a múlt héthez viszonyítva olcsóbbak. Németországban is csökkenő az irányzat. A forgalom csekély és az árkövetéseket le kellett szállítani. A többi kontinentális piacokon esendes irányzat mellett az árak alig tartottak.

Nálunk az irányzat kenyérmagvak iránt esendes a forgalom gyenge maradt, takarmányzsidók közül azonban tengeri élénk kereslettel találkozott.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza az egész hét folyamán csak csekély érdeklődés talalkozott. A kínálat mérsékelt ugyan, a hozatalok is aránylag gyengék, a malmok azonban alig tanúsítottak vételkedvet s a forgalom a minimálisra szorított, úgy, hogy egyes napokon az üzlet szünetelni látszott. Ha ennek dacára említésre méltó árváltozás se nem állott, úgy ez csak ama körülménynek tudható be, hogy a malmok csekély vételkedvével szemben a tulajdonosokban sem volt eladási hajlam és hogy olcsóbb árakkal megbarátkozni nem akartak. A hét végével szilárdabb irányzat érvényesült és finom búzák néhány fillérrel emelkedtek is. Az összeforgalom 70.000 mm.

Rész e héten is csak gyengén volt forgalomban. A kínálat épp úgy mint a kereslet mérsékelt és az árak esendes irányzat és kisebbeszerű forgalom mellett alig változtak. Minőség szerint budapesti paritásra 12:60—12:75 K., finom árúért 12:80 K.-ig fizettek.

Árpa (takarmány és hántolási cselokra) e héten is jó figyelemben részesült. Hízalók, főleg azonban szeszégetők jó érdeklődést tanúsítottak és megfelelő áru elég gyorsan talált elhelyezést. Az árak jóltartottak maradtak és helyben, ugyanint helybeli paritásra szeszégetők 11:90 koronáig, gyárosok csak 11:50 K.-ig fizettek helyben és helybeli paritásra. Állomásokon átveendő árpák iránt az érdeklődés továbbra is jó és megfelelő áru mult heti teljes áron volt elhelyezhető. A forgalom egyébként főleg jó tiszavidéki áru szorított, melyért 11:80—12:60 koronáig fizettek budapesti paritásra, finom minőségű áru alig kerül a piacra.

Zab is csak gyengén van forgalomban. A kereslet mérsékelt, a kínálat sem bő és a forgalom korlátolt. Az árak e mellett változatlanok és minőség szerint 11—11:40 K. között váltakoznak. Finom urasági áru 11:60 K.-ig jegyez helyben.

Tengeri (ó-áru) üzletelen. Elvéve egy-egy kisebb tétel 10:80—11 K.-ig talált elhelyezést. Ennek ellenében az új tengeri uranti kereslet élénk és emelkedő árak mellett, főleg a vidékre való elszállítás és a helyi fogyasztás szelajára jobb forgalom fejlődött ki. A kínálat egyébként

aránylag mérsékelt és a határjegyzések által is befolyásolva az új tengeri jegyzése körülbelül 40 fillérrel emelkedett. Budapesti paritásra 10:30—10:40 Kóbányán 10:50 K.-ig fizettek.

Olajmagvak: Káposztarepeze üzletelen, 21—22—K. jegyez helyben. Vadrepeze 9:50—10:50 kor., lenmag 17:50—18:50 K., gomborka 18:50—20 K. jegyez helyben. Határidő káposztarepeze lanya, átvevők hiányának és így februári repeze 20:90 K., az augusztusi határidő 22:50—22:70 K.-ig esett vissza. Bükköny gyenge érdeklődés mellett 10:80—11—K. budapesti paritásra.

Hüvelyesek: Bab teljesen üzletelen. Névlegesen triórözött törpe babért Gyöngyös-Félegyházán 20 kor., gömbölyű babért Mohács-Baja-Zombor 17:50—18—K.-át jegyzünk. Kendermag 18—18:50 K. helybeli paritásra.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca. 1904. február hó 2-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)

Felhozott a szokott községekből 39 szekér réti széna, 11 szekér muhar, 5 szekér zsupszalma, 1 szekér alomszalma, 3 szekér takarmányszalma, — tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbükköny, köles, stb.), 600 zsák szecska.

A forgalom közepes. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 480—600, muhar 560—620, zsupszalma 240—280, alomszalma 220—220, takarmányszalma 500—530, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbükköny —, lóhere —, luczerna —, zabosköles —, sarju —, szalmaszecska 300—340. Összes kocsiszám 59. Összes súly 708,000 kg.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1904. február hó 2-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.) Felhozott Budapestről 50 árus 30 drb sertést, 1 árus 48 drb süldőt, 3400 kg. friss húst, 600 kg. füstölt húst, 700 kg. szalonnát, 500 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajtot, — kg. (— drb) sonkát, — kg. töpörtöt.

Vidékről és pedig: összesen 208 drb sertés. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 128—136 fillér, 1 q 112—116 kor. süldőhús 1 kg. 120—140 fillér, 1 q 112—116 korona, füstölt sertéshus 1 kg. 152—160 fillér, 1 q — korona, szalonna zsirnák 1 kg. 128—132 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 140—160 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 140—144 fillér, 1 q — korona, disznózsír 1 kg. 144—144 fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 72—80 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 180—200 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, töpört 1 kg. — fillér.

Hideghusvásár az Országy-téri élelmi piacon. 1904. február hó 2-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.) Felhozott Budapestről 27 árus 37 drb sertést, 2 árus 7 drb süldőt, 1800 kg. friss húst, 600 füstölt húst, 900 kg. szalonnát, 500 kg. hájat — kg. kocsonyahúst.

Vidékről és pedig: Összesen 27 drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 132—136 fillér, 1 q 116—120 K., süldőhús 1 kg. 144—160 fillér, 1 q — K., füstölt sertéshus 1 kg. 144—160 fillér, 1 q — K., szalonna zsirnák 1 kg. 132—136 fillér, 1 q — K., füstölt szalonna 1 kg. 136—144 fillér, 1 p — K., háj 1 kg. 140—144 fillér, 1 q — K., disznózsír 1 kg. 144—148 fillér, 1 q — K., kocsonyahús 1 kg. 60—100 fillér, füstölt sonka 1 kg. 160—200 fillér, 1 q — K.

Szeszület.

A szeszületben e hét elején a forgalom élénk volt és több zárlat eszközölve is lett változatlan szilárd áron február—áprilisi szállításra.

Helybeli és vidéki szeszfinomítók részéről finomított szesz adózva 149:50—150 K., adózatlanul 50:50—51 K. kelt el nagyban és 2—8 K. drágábban kicsinyben. Élesztőszeszben élénkebb volt a kínálat és adózott áru 149:50—150 K., adózatlan szabadraktárra szállítva 50:50 K. kelt el nagyban.

Denaturált szeszben igen élénk volt a kereslet és miután a kínálat igen gyér, nagyobb kérés nem is létesült, kisebb tételek 49—50 K. keltek.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz élénk vételkedv mellett azonnali és későbbi szállításra 43—43:50 K.-ig kelt el ab termelő állomás. Exkontingens nyersszesz 32—32:50 K. kelt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 44:50—45:00 korona.

Bécs. Kontingens nyersszesz 46:60—47.— K. **Prága.** 136:50—137 K. adózott tripló és 44 K. adózatlan szeszért.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	kicsinyben
	K O R O N Á K B A N	
Finomított szesz	149:50—150—	151—152—
Élesztőszesz	149:50—150—	151—152—
Nyersszesz adózva	147:50—148—	149—150—
Denaturált szesz	47:50—48—	49—50—

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1904. február 1.

Főlhajtás.	Származás szerint:	Minőség szerint:	drb.
Hussertés	Magyarországból	drb.	4359
Zsirsertés	Magyarországból	drb.	
Összesen	Galicziából	drb.	5325
	Osztr. tartományokból	drb.	335
Eladatlan maradt	Összesen	drb.	10.019

Árak: (kilogrammonként élőszuliban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű nehéz magyar	110—112 kiv. 113
Könnyű és szedett magyar	104—108
Öreg nehéz és közép magyar	98—102
Német és lengyel huszfajták	70—86

Irányzat: zsirsertésnél a multheti ár megmaradt, ellenben a hussertés ára hanyatlott az üzlet igen lanyhán ment.

Bécsi szarvasmarha árak.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1904. február hó 1-én.

Főlhajtás összege:	drb.	Minőség szerint:	drb.
Hízott és legelőmarha-ban főlhajtás	2828	Hízott marha	2828
Csontozni való marha-ban főlhajtás	616	Legelőmarha(Weidew.)	—
Összesen	3444	Csontozni való	616
Eladatlan maradt	—	Összesen	3444
		Nem szerint:	
Származási hely szerint:		Ökör	2503
Magyarországi	2600	Bika	446
Galic. s bukovinai	345	Tehén	376
Osztrák tartományokból	499	Bivaly	119
Összesen	3444		

Árak: (100 kilogrammonként élőszuliban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hízott ökör	72—74	64—71	52—62
Galicziai hízott ökör	76—80	68—74	62—67
Tarka hízott ökör	78—85—86—88	70—77	60—69
Bikák	56—70—72	—	—
Hízott tehén	50—66	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Csontozni való marha	38—48	—	—
Bivaly	40—50	—	—
Konzerváru (selejt.)	—	—	—

Irányzat: igen lanyha, mert dacára hogy a multhetnél 260 db kevesebb jobb minőség a felhajtás, az árak a jóminőségűnél a multheti, a gyengébbnél az esés bekövetkezett.

Vásáron kívül közvetlenül a vágóhidra érkezett a lefolyt héten 766, a mult vesztegvására való főlhajtás 600 darab.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. urnak, Budapest. Önt ama szerződés feltételül kötelezi arra, hogy a bért három éven át fizesse és a harmadik év leteltével az ingatlant megvegye és a vételár első részlete fejében 1000 forintot lefizessen. Amennyiben ezt elmulasztana, az egész vételár egyszerre esedékessé válik. Önnek a három év letelte előtt földmondani semmi joga sincs. Szabadságában áll a bérletet elhagyni, de ezáltal se befizetési kötelezettsége alól nem szabadul, sem pedig azon kötelezettség alól, hogy az ingatlant megvegye, illetőleg annak vételárát fizesse. Ön ezen szerződéssel egészen a másik fél kényének szolgáltatta ki magát és most minden attól függ, hogy hajlandó-e az illető önt méltányosságból kötelezettségei alól fölmenteni. Azt tanácsoljuk tehát, hogy forduljon hozzá jó szóval és igyekezzék tőle ezt kieszközölni.

Ami egyéb kérdéseit illeti, azokra a legjobb indulattal sem adhatunk választ. Aki valamely kötelezettséget vállalt, annak tudjon eleget is tenni. Mi nem szolgálhatunk utmutatással arra, hogy miként bujják ki kötelezettségeinek teljesítése alól.

M. J. urnak Mizia. Tessék megnézni a „Köztelek“ zsebnaptárt, abban összes kérdéseire megtalálja a kellő felvilágosítást.

A szokványminőségnek teljesen megfelelő

szőlőajtványokat

és európai gyökeres vesszőket a legjobb borfajtákból, u. m.: Rulandit, fehér Burgundit, Ezerjót, Mézes fehéret, Leánykát, Ol. Rizlinget, Carbenet francot és Merlot-t és a legnemesebb fajtákból összeállított

csemegeszőlőgyűjteményét

valamint egyéves Gleditschia magoncokat ajánl mérsékelt árban az

ERDÉLYI ELSŐ SZŐLŐAJTVA NYTELEP

NAGY-ÉKEMEZŐN. (Kis-Küküllő-megye.)

Tulajdonosa: **AMBROZI MIHÁLY**

földbirtokos, az erdélyi-részi szász gazdasági egyesület szőlészeti bizottság elnöke.

2143

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sertés-eladás.

San Marco hercegi uradalom Giulio-major pusztáján 300 darab egy éves herélt sertés eladó.

Ajánlatok ezer korona bánatpénzzel ellátva San Marco hercegi számtartósnak Szerb-Csanádra beküldendők. Az ajánlatok között az uradalom utólagos jóváhagyás mellett, mely február 9-ig elintéztetni fog — szabadon választhat. A sertések átvételére február 11-ke tüzetik ki, a reggeli etetés előtt, minek megtörténte után egyszer etetve lesznek. Ajánlattevők kérelmére a Giulio-majori intézőség, posta Szerb-Csanád, kocsit küld Kis-Zombor vagy Ós-Csanád állomásokra.

San Marco hercegi uradalom Giulio-majori intézősége.

2139

Meghívás

a Pesti magyar kereskedelmi bank

62-ik rendes közgyűlésére,

mely 1904. évi február hó 13-án délután hat órakor

a bank helyiségében fog megtartatni.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Az alapszabályok módosítása az igazgatóság javaslata alapján.
4. Igazgatósági választások. (Az alapszabályok 36. §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok újból választhatók).
5. A felügyelő-bizottság választása.

Az alapszabályok 19., 20. és 21. §-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen résztvenni, vagy magát meghatalmazott által helyettesíteni, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesíthetése céljából a részvények, szelvényekkel együtt az alapszabályok 18. §-a értelmében **folgó évi február 10-ig** a bank értékpapírpénztáránál leteendő, hol is az 1875. évi XXXVII. t.-c. 198. §-a és az alapszabályok 45. §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg, a felügyelő-bizottság jelentésével együtt, nyolc nappal a közgyűlés előtt átvehető.

Budapest, 1904. január 30-án.

Az igazgatóság.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felügyelete alatt álló könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent következő

gazdasági könyvek leszállított áron

kaphatók:

	füzve kötve		füzve kötve	
	kor. fill.	kor. fill.	kor. fill.	kor. fill.
Cselkó és Kossutány Takarmányozástan	2.—	3.—	Cserháti Sándor Talajismeret	3.30 5.—
Hilgard-Treitz Szikes talajok	1.—	2.—	Suschka Richárd Egyszerű gazdasági számvitel	— 4.60
Domokos K. Gazdasági építészet, I. rész	3.—	—	Dr. Rodiczky Jenő A magyar juhtenyésztés múlt és jelen irányairól	3.30 —
Száhlender Gyula Gazdasági építészet, II. rész	2.—	3.—	Kardos Árpád Házi- és udvar-tertek berendezése	— 2.30
Szűts Mihály Mezőgazdasági becsléstan	2.—	3.—	Ruhland-Árkövy A papirosbuza hatása a gabona-árakra	2.— —
Cserháti Sándor Okszerű talajmivelés	2.—	3.—	Hreblay Emil A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése	— 1.70
Acsádi Jenő Mezőgazdasági ut-, vasut- és hidépítészet	2.—	3.—	Wiener Mosko Az ujlaki uradalom üzleti berendezése	1.10 —
Molnár István Gazdasági gyümölcsstermelés	2.—	3.—	Szilassy Zoltán Gazdasági számviteli naptár	— 1.90
Beiwinkler Vilmos Fajbaromfi-tenyésztés	4.—	5.—	Rubinek Gyula A jövő vámpolitikája és új vámtarifánk	10.— —
Ráczó Imre Czukorrépmag-tenyésztés	1.—	—		
Szilassy Zoltán Amerikai mezőgazdaság	7.—	—		
Dr. Baross János Idegenek birtokszerzése	6.—	—		

Megrendelések az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek) intézendők.

6. szám.

1904.

Földh

A magy birtokai

1904. évi február hó 13-án délután hat órakor

tartandó, iránt kötött nyilvánlatni és pe

1. Titel 1904. október 10-én kötele

2. Csuro 1904. október 10-én lagos gazdál

3. Zsabl 1904. október 10-én lagos gazdál vármegye

4. Borcs hold legeltet három évi i

Ezen ha nak meg, h bánatpénzbe ben a holda számokkal é ajánlattevő magát aláve fenti határid főtisztségne tul pedig a előtt az ár

Bánatpén kor. csatola a szóbeli aj állam által

Oly egy alatt állanak ben hátralék perben állar

Elkészve lően ki nem vétetni nem

Az ajár uradalomnak

A részlet nél valamint a szokásos deklódók kö

Buziáson

2141

6. szám.

1904.

Földhaszonbérbeadási hirdetés.

A magy. kir. közalap. uradalom alább megnevezett birtokai

**1904. évi márczius hó 3-án
délelőtt 9 órakor Titelen a
község ház nagytermében** ≡

tartandó, írásos zárt ajánlati versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverésen haszonbérbe fognak adni és pedig: a Bács-Bodrog-megye

1. **Titel község határában fekvő 344^{400/1600} hold 1904. október 1-től 12 évi időtartamra házilagos gazdálkodás kötelezettsége mellett,**

2. **Csurog község határában fekvő 275^{1200/1900} hold 1904. október 1-től kezdődőleg 12 évi időtartamra házilagos gazdálkodás kötelezettsége mellett,**

3. **Zsabya község határában fekvő 230 kat. hold 1904. október 1-től kezdődőleg 12 évi időtartamra házilagos gazdálkodás kötelezettsége mellett és a Torontál vármegye**

4. **Borcsa község határában fekvő gizellaheimi 1214 hold legeltetési gazdálkodás mellett 1904. október 1-től három évi időtartamra.**

Ezen határnapra bérelni száudékozók azzal hivatnak meg, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt **írásos zárt ajánlataikat**, melyekben a holdankénti megajánlott évi haszonbér összege számokkal és betűkkel kiirandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérbeadási feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, — bértárgyanként külön borítékozva a fenti határidő előtt azaz **1904. márczius hó 1-ig alulírott főtisztségnél vagy az újvidéki közalap. ispánságnál**, ezen túl pedig a kitűzött határnapon az árverés megkezdése előtt az árverési bizottságnak **nyujtsák be.**

Bánatpénzül a birtoktest minden holdja után kettő (2) kor. csatolandó az írásos ajánlatokhoz vagy teendő le a szóbeli ajánlat megtétele előtt készpénzben vagy az állam által óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban.

Oly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén a kik az uradalommal szemben hátralékos tartozatban vannak vagy bármiczimén perben állanak, az árverésből ki vannak zárva.

Elkészve érkezett vagy utóajánlatok, valamint kelően ki nem állított vagy fel nem szereltek, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevők közti szabad választási jog az uradalomnak fentartatik.

A részletes haszonbéri feltételek alólírott főtisztségnél valamint az újvidéki közalap, uradalmi ispánságnál a szokásos hivatalos órák alatt betekinthetők vagy érdeklődők költségeire lemásolhatók.

Buziáson, 1904. évi január hó 19-én.

M. kir. közalap. gazd. ker. főtisztség.

Báró Vécsey Aurél Ur Öméltósága hirneves és többszörösen kitüntetett Csegöldi gulyájából eladó:

16 drb 2 éves és 6 drb 3 éves tenyész-igazolvánnyal biró magyar faju bika

Az eladás

február hó 14-én d. e. 9 órakor

kezdetik, de előjegyzés addig is elfogadtatik; az árak szabottak és pedig a 2 éveseknél 400—600 korona a 3 éveseknél 600—800 kor. Két vagy több vevő kívánságára a többek által előjegyzett állatokra árverés kérhető.

Bővebb értesítést nyujt és eladást eszközöl.

Sz. Tréger Albert

uradalmi intéző

2131

Csegöldön, u. p. Jánk.

MÁR MEGJELENT

A GAZDASÁGI SZÁMVITELI NAPTÁR

1904. évre. Szerkesztő: SZILASSY ZOLTÁN az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szerkesztőtitkára. Kiadja az Országos Magyar Gazdasági Egyesület. Ára portómentes küldéssel 1 korona 80 fillér. Ajánlott küldéssel 2 korona. Egy diszes s teljesen vászonba kötött, naptár-részszel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku egyszerű számviteli könyv, a melyet minden gazda számvitelének bejegyzésére az egész éven át használhat.

Kapható a

“KÖZTELEK” kiadóhivatalában
BUDAPEST,
IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Vői fogatba
megvételre kerestetik egy pár teljesen ép, figuráns, jól behajtott, könnyű, szelíd, teljesen biztos, de azért jó menő kocsi 6-8 év közötti kor s 138-145 cm. közötti magasságban. Ajánlatok irásból ár megjelölés és részletes leírással Spetker Ferenczhez, Szent-Demeter (Udvárbelymező, u. p. Nagy-Kend) kértnek. 5094

20 darab
kétéves magyar bíka eladó Szonyogh-Szabolcs esztári gulyájából f. 6. február 15-til kezdve. Eladási 600-800 kor-ig. Bővebb értesítést ad a tulajdonos Budapest, Ferencz József-rakpart 18-12. 5193

VAGYESEK.

Társas
viszonyból kifolyó okok végett Vas megyében egy 1000 holdas birtok igen jó talaj aratás után fordula instruktussal együtt átadandó. Vasutállomás közepében. Hasznos birtok. 19000 kor. Czim a kiadóhivatalban. 5190

Eladó
Sofrák alkalmas két méter magas jeze nye, nyár, juhar, piros berkenye, veres és luczfenyő, továbbá akác, gleditsia, maclura, rosa-rubigrósa cseméték: kétéves gyökeres Passututi. Liptay tisztartónál, Baskalom, posta Királytelek. 5190

Elősmert
jó vetőmagvakat ajánl a felsőlánczi gazdaság (posta Perény, Abony-Tornam) Hidas-Némethi állomásra szállítva 4-ként koronában, golden melon és hanna sörpák 15, champagne tavaszi buza 18, ligetvölí óriás és duppál zabok 14, tiszai fekete búkköny 16, zabos búkköny 15, rigai lenmag 22, heremag napi áron, kanadai és alsóti tengeri 14. Zsák önköltségen. 5192

Eladó
Nagyméltóságú gróf ZICHY ÁGOST káloz kertészetéből gyümölcsfa, diszbokor, legszebb rózsák, üvegházi növények stb. u. p. KALOZ, Fehérmegye. 5197

Gazdaság
felosztása miatt még következő szerek jutányosan eladók: Wömer-féle 20" átméretű daráló jó kővel, Shuttleworth-féle 15 soros vetőgép, tengermorzsoló kézi hajtása öntött vasból, 2-losvas járgány szecselgárral, hármas ökök 6 darab, fátengelyű ökrös-szekerek, fátengerek, tizedes-méreg, 10 mázsa hordképes-szék. Birt. gazdaság Világosmajor, Aposztog, Pest megye. 5213

Nagyobb
mennyiségű mezeum bonum, esetleg mezeum kincis, vagy hasonlóságú bűtermő vetőmag-burgonyát keres a Duna-Szerdahelyi gazd. intézőség. Ajánlatok Kuzma Gusztáv intézőhöz címzendők. 5213

Eladó
tavaszi vetésre következő elsőrendű magvak:

Kwassitzki „HANNA”
árpa mm. 15 korona.

Magbúkköny
mm. 13 korona.

Zab
mm. 12 korona.

Hatvan állomásra szállítva, 1000 néli. Megrendelések Nagyteleki gazdaság, u. p. Hatvan, küldendők. 5200

Bor-eladás.
A pettendi uradalmi pinczéből különböző évráru tisztán kezelt fehér hegyi borok eladók, hectoliterenkint 18-28 forintig. Laccenbacher Miklós pinczészete, Pettend, Fehérmegye. 5109

Sárga Oberndorfi répamag
1903. évi termés

jótállással a fajtisztaságra és kitűnő csiraképessegre 100 kilónként 60 koronáért eladó ab vasutállomás 2144 Bieske, Gr. Esterházy eskávári gazdaságában.

Gróf Andrassy Tivadar
Töke-terebesi uradalma (Zemplén-megye), elad:

Kőrifa-csemetét
15,000 darabot
1-2 méter magas.

Diófa-csemetét
500 darabot
1-2 méter magas.

Felvilágosítás nyerhető:
Szalay Béla tisztartónál,
Töke-Terebesen, Zemplén-megye. 5199

Életjáróadékra
keresek 100 és 200 hold közötti birtokot. Czim a kiadóhivatalban. 5202

Korpa
finom és durva, kocsirakománnyoknál előnyben kapható Deutsch Albert és Fia gazdasági czikkék nagykereskedésében, Debreczenben. 5201

Szép
kék franczia zárt toku vetőmák eladó - 50 kg. mon. alul nem rendelhető - vasúthoz szállítva 50 korona mázsa. Zsák külön fizetendő. Miszlai gazdaság. 5198

Tiszta
baltaczin-magot keresek megvételre. Minde, ár megjelöléssel Sasas László, Pusztai-Borját, po-ta Kajács, Tolna-megye küldendő. 5200

Nékülözhetetlen
a foszforsavas csontmész,

tehenek, ökrök, borjak, malacok, lovak, csikók, szarvasok, özek és a baromfiak takarmányozásánál, kapható:
NEUBAUER ADOLF
műtrágya és vegyi-ípar-gyárak meghatalmasítottjánál
GYÖR. 5101

12 lóerejű
3 évi használt benzin motor dízennagyobbítás végett jutányosan eladó, megtekinthető Huszár Béláné-Keszegh, állomás Vác, 5197/a

40 HP
magas és alacsony nyomású condenseroros stabil gőzgép hozzávaló álló tűzeőves kazánal 10 atm. nyomás 32 m³ fűtőfelülettel mindkettő Julius Höck-féle dízennagyobbítás folytán eladó, Törtely gómalom Kiskunmajsa. 5183

Tehenészet
felhagyása következtében azonnal eladó 40 drb részint basus, részint friss fejős telivér simmenthalli tehen. Czim a kiadóhivatalban. 5182

Kiváló
újfejta szeszfődei burgonya-eladás! Dolsiczki gécaországi burgonyatermesztő állomásból beszerzett kastelan nevű burgonya utánányesztéséből magvak Victoris Miklós vágyhelyi gazdasága eladás birtok! Ezen burgonya a múlt esztendőben 21 keményítőtartalom mellett kat. holdenkint 170 mm.-nyi termést adott! Peronospora ellentálló! Ára mm.-kint vágyhly állomásra szállítva 10 (tíz) kor. Megr. nde lesék elfordítanak a készlet tárgyát: szállítás tavaszkor, bármilyen időben, utánvétellel vagy készpénz előlezes bekiadás mellett. 5184

Jutányosan eladók Százados új marhamérlegek

1500 kg. hordképesseggű erős vaskoriállal 2 1/2 méter hosszú 1 1/2 m. széles
Uj szekér hidmérlegek

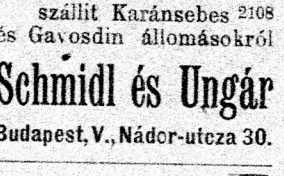
4000 és 3000 kg. borderejtű százados, toló súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.
Bocserélek

Ócska marhamérlegek új hidmérlegekre. Minden mérleg törvényesre hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.
DÉNES MANÓ
mérlegműszerész
BUDAPEST,
VII., Dohány-utca 72.

Bedőházi Pál urad. tisztartó Kutyfalva, Alsó Fehérm., megbízásokat fogad el írás ökör, lekötötti való ökör, tinó, üsző, tehenek és borjak megvételére. Szives megkeresést kér:
Bedőházi Pál, Kutyfalva
Vasuti megállóhely helyt.

I-rendű hasított tölgyfa szőlőkarókat

szállít Karánsebes 2108 és Gavosdin állomásokról
Schmidl és Ungár
Budapest, V., Nádor-utca 30.

Legkittünőbb
Benzinmotoraink

gyárunkban mindenkori fizemben megtekinthetők. Árjegyzékek és költségvetések díjmentesen adtatnak. 1815
Beck és Gergely
motor- és gépgyár
Budapest, V. Váci-ut 12

Most jelent meg

Tejgazdasági Zsebnaptár
az 1904. évre.

V. évfolyam szerkeszti és kiadja 5129
Jeszenszky Pál
-OMGE, - tiltkár.

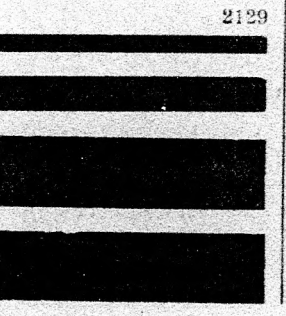
Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen. Megrendelhető a Köztelek kiadóhivatalában. Budapest, Köztelek, Üllői-út 25. Ára (bérmentve és ajánlott küldéssel) 3 kor. 70 fill.

Birtok bérlet keresz-tetik

Mielőbbi átvételre 2000-3000 holdas, csak is feltétlen jó minőségű, házilag kezelt birtok. Czim a kiadóhivatalban.

Ügynökök nincsenek kizárva! Nagy honorárium biztosított!

Korai
anschal-fajta kiváló minőségű sima
Komlóduványok
ezre csomagolva és vasútra szállítva 20 korona.
Üllőhere alkalmas 4-5 mm. erős sima **Riparia Portalis** és **Rupertia Monticola**, ezre csomagolva és vasútra szállítva 12 korona.
Ezerjő, Olaszrizling, mézes fehér, Veltelini piros fajtisza hazai sima vesszők ezre 7 kor. Kapható: **Bajor József** szőlő- és komlótelepeiről, Bácsaimáson (Fehérm.). 5187

100 métermázsza
tavaszi buza 18 korona, ab Eszterházi állomás eladó, az eszterházi uradalom tisztartóságánál, Eszterházián. 5101

Csak
egy-két évi használt, jó állapotban lévő 8-10 cséplőgarnitúrát és sorrotógépet vennő a Kis horgosi birt. gazdaság, Horgos. Ugyanott nagyobb mennyiségű réti széna van eladó. 5105

Szentkirályi
Árpád-féle legkorábbi székelytengeri kapható Székely-Samu birt. gazdaságában, Székely-Udvárhely. 5196

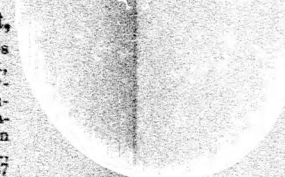
Életjáróadékra
keresek, közel vasúthoz, egy 800-1000 holdas, kellemes felszerelt, épületekkel és lakással ellátott birtokot, vagy megvételre ugyanilyen, teljes értékű megterhelt birtokot. Czim a kiadóhivatalban. 5143

Meiszeni
fajmlacok 4 hónaposak eladók. Bővebb felvilágosítást ad Gróf Béla, Nagy-Kikindán. 5144

Nemesi birtok
600 magyar holdas, Berzétén, Gümörmegyében, vasut, országot mellett, haláleset miatt eladó. Felvilágosítással Glos Barna szolgál a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-nél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Államilag ólomzárolt
lóhere és luczernamagvak
továbbá eredeti éjszaknémetországi 2130
répamagvak
a Quedlinburgi termelő
ólmzárával ellátva, úgyszintén mindenféle tavaszi gazdasági vetőmagvak jutányos árban kaphatók.
Ifj. Freund Sámuel
termény- és magkereskedőnél SZATMÁR.

SZŐLŐLUGAST
ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.
Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb része, ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lúgasnak alkalmas fajokat írtettek, azok bőven ellátják háunkat az egész szőlőérés idején a legkittünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.
A szőlő hazánkban mindentől megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legeskegyőbb gondozással felnevelhető volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszre használható részéből. Ez a leghíresebb gyümölcs, mert minden évben terem.
A fajok ismertetésére vonatkozó szines fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, s ki címét egy levelezőlapon tudatja.
Cím:
Ermelléki első szőlőfajtanytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Eredeti HANNA vetőárpat
ajánl
Vodička
földbirtokos, Smrzitz, Hanna Mähren.

Telivér
simmenthalli bika eredeti bábolnai rendkívül erős eszterházi állomás eladó, már 2 éves, beltenyésztés elkerüléséért szavatolok. Tárcaj István birtokos Uj-Majos, posta Győr. 5190

E hó végén jelenik meg!
Az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesült kiadásában
A Magyar Juhtenyésztés múlt és jelen irányairól
Simonyák Antal-féle alapítványból jutalmazott pályamű.
Írta: dr. Rodiczky Jenő.
Kötve bolti ára 3 korona O. M. G. E. tagok és „Köztelek” előfizetői 2 K. 80 filléért rendelheti meg portómérték küldéssel a „Köztelek” kiadóhivatalában.

Kise
gazdaság vezetői kére felkérlek, hogy magyar nyelven a nyelv tudása és a jártasság. Ajánlatok Szilva Ágostonné VIII., József-kör.

Egy
nő, széképpel kerestetik, évi 10000 kor. Kivánlatok Huszár Béla, Keszegh, állomás Vác.

Gépszek
keresek, ki 2 ós gépek és szerelők rendben tartásán kívülben is türelmes ványvány-műszoatokat. Árján Józ Vilóva Gardinova intézőnk.

A par
urad. tejjgazdaság március hó 1-re kerestetik. Többny az emmen légy-sajtok készsége. Nötlenek szesülnek. Fizetés szerint. Folyamot nyitvány-műszoat lyok vissza az emmen fenti tejjgazdaság falu, u. p. Farcó intézőnk.

Ered
életi gyakorlatok, teik, magános conventióra, előki románai beszélni, kara-orzár Gyula, Cseszora, Csáke, Bihar-m.

ALLAST K
Gazd
majorgazdálk All éves, erőteljes, gyermekkel, ki ben évek óta megnyitványt kült Soltesz Mihály, B

Emődy
(Budapest, Szé 22.) ajánl egy k embert nagy számtartónak, és ügyelő tisztnek. nyek. Kittiő b Tudakozódhatni!

Inté
állást keres ápril hasonló minőség gazdasági tanít végzett és gazdas alapos gyakorlat matus, 23 éves egyén. Czim a ki

Miker
vagy szőlőkezelő cseksis nagyobb állást óhajt elnyve a mezőgazdaságt és megkeresésük talba intézőnk!

Gőzke
ki nagyobb urad éveken át mint alkalmas volt, minden esztendő kételesen érve rllis hó 1-ére. hivatásban.

Hirdetési ár
minden szö den szö A logkise

Betöltés

BETÖLTEN
Segéd
kerestetik, adl gazdasági iskolák vagy két évi gy magyarul és n beszél. Fizetés 6 korona, teljes e modványok bizo latokkal külden uradalmi intézős szán u. p. Galán

Gazda
segődészt, nöde gyári gazdaságok egykorlattal bír, német nyelvet tök ápril 1-ére nagy nál felvétetik. 15 korona, lakás, fű gálás. Ajánlatok másolatokkal, a nem küldetnek, a uradalomhoz u. dandók

Kise
gazdaság vezetői kére felkérlek, hogy magyar nyelven a nyelv tudása és a jártasság. Ajánlatok Szilva Ágostonné VIII., József-kör.

Egy
nő, széképpel kerestetik, évi 10000 kor. Kivánlatok Huszár Béla, Keszegh, állomás Vác.

Gépszek
keresek, ki 2 ós gépek és szerelők rendben tartásán kívülben is türelmes ványvány-műszoatokat. Árján Józ Vilóva Gardinova intézőnk.

A par
urad. tejjgazdaság március hó 1-re kerestetik. Többny az emmen légy-sajtok készsége. Nötlenek szesülnek. Fizetés szerint. Folyamot nyitvány-műszoat lyok vissza az emmen fenti tejjgazdaság falu, u. p. Farcó intézőnk.

Ered
életi gyakorlatok, teik, magános conventióra, előki románai beszélni, kara-orzár Gyula, Cseszora, Csáke, Bihar-m.

ALLAST K
Gazd
majorgazdálk All éves, erőteljes, gyermekkel, ki ben évek óta megnyitványt kült Soltesz Mihály, B

Emődy
(Budapest, Szé 22.) ajánl egy k embert nagy számtartónak, és ügyelő tisztnek. nyek. Kittiő b Tudakozódhatni!

Inté
állást keres ápril hasonló minőség gazdasági tanít végzett és gazdas alapos gyakorlat matus, 23 éves egyén. Czim a ki

Miker
vagy szőlőkezelő cseksis nagyobb állást óhajt elnyve a mezőgazdaságt és megkeresésük talba intézőnk!

Gőzke
ki nagyobb urad éveken át mint alkalmas volt, minden esztendő kételesen érve rllis hó 1-ére. hivatásban.

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen feül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom termékei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető címének kitételével közölünk. Kis HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Segéd-tiszt

Keresetlik, aki egy magyar gazdasági iskolát végeztet, egy vagy két évi gyakorlattal bír, magyarul és németül ír és beszél. Fizetése havonta hetven korona, teljes ellátás. Folyamodványok bizonyítványokkal küldendők: Gállocher uradalom intézőségéhez Nebojsza u. p. Galánta. 5188

Gazdasági

segéd-tiszt, nőden, ki cukorgyári gazdaságoknál több évi gyakorlattal bír, a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja, ápril 1-ére nagyobb gazdaságnál felvételük. Évi fizetés 1200 korona, lakás, fűtés és kiszolgálás. Ajánlatok bizonyítványokkal, melyek vissza nem küldetnek, a selyp-pátléki uradalomhoz u. p. Selyp küldendők. 5189

Kiseb

gazdaság vezetésére nőden gazdaságot keresnek szerény feltételek mellett. Fő feladat a magyar nyelven kívül az oláh nyelv tudása és a kertészetbeni jártasság. Ajánlatok küldendők: Szilaha Agostonnak Budapest, VIII., József-körút 48. 5194

Egy

nő, szakképzett ökl. gépész keresetlik évi állásba érdeklődők személyes megjelenése kivantatik Huszár Béláné Keszegh, Állomás Vác. 5197

Gépész-kovács

keresek, ki az ös és gazdasági gépek és szereszmok szakszerű rendben tartásán kívül a lópatkolásban is tökéletes. Bizonyítványokkal ellátott ajánlatok Tarján József címére, Vilova-Gardincevo B. B. megye intéződének. 5198

A parnói

urad. telegazdaságban folyó évi márczius hó 1-re egy **fosztoj** keresetlik. Több évi gyakorlatot vagy az emmenthali mint a házi-jók készítéséről szükséges. Nődenek előnyben részesülnek. Fizetés magyarországi szintű. Folyamodványok bizonyítványokkal ellátott ajánlatok vissza nem adának — fontú telegazdasághoz Tussaujfalú, u. p. Parnó, Zem. leg-m. intéződének. 5210

Erélyes,

megbízható, szorgalmas, józanlelkű gyakorlott gazdát keresetlik, magános szomsz. nőden conventiára előnyben részesül, el romani beszél, kézzel tud vetni, kasszát ért. Herbst Gyula, Cseszora, posta Magyar-Csáka, Bihar-m. 5214

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdái,

majorgazdái állást keres, 45 éves, erőteljes, nő férfi, egy gyermekkel, ki hasonmínőségben évek óta működik. Bizonyítványai küldendők. Címre: Soltész Mihály, Bajsa, Bács-m. 5212

Emőd József

(Budapest, Szentkirályi-utca 22.) ajánl egy **kiváló szakembert** nagyobb birtokra számtartónak, kezelő- vagy felügyelő tisztek. Igények szerények. Kétnő bizonyítványok. Tudakozódhatni föntebbinnél. 5194

Intézői

Állást keres április hó elséjére hasonló minőségben működő, gazdasági tanintézetet kiténőden végeztet és gazdaság-vezetésben alapos gyakorlattal bír református, 33 éves, kis családú egyén. Címre a kiadóhivatalban. 5195

Műkertész,

vagy szőlőkezelő a borkertész, csakis nagyobb alkalmazásban állást óhaj elnyerni, gyakorolt a mezőgazdaságban is. Levelek és megkeresések a kiadóhivatalba intézendők. 5174

Gőzeke-gépész

ki nagyobb uradalomban több éven át mint gőzekegépész alkalmazva volt, géplakatos és minden esztorgályosmunkát tökéletesen érte állást keres április hó 1-ére. Címre a kiadóhivatalban. 5149

Elméletileg

képzett, 25 éven át mint kezelő és főoszt. mőködött, jelenleg is alkalmazásban levő gazdasági, alkalmazhatóságuk megfelelőleg változtatni óhajja. Ajánlatot „**Megbízható Sz. E.**” jelleg alatt a Köztelek kiadóhivatalába kér.

Intéző,

nő, családos, ízr. 43 éves, kiténő bizonyítványokkal, a gazdasági pályán 26 éve működik, akár fix fizetéssel állást keres. Megkeresések a kiadóhivatalba intézendők. 5173

Gépész-kovács

Állást keresek, több évi gyakorlattal, uradalomba április elséjén való belépésre. Jártassággal bírok a vas-, érc-esztorgályozásban, benzín- és petróleum-motor kezelésben stb. Klubecz Pál, Mosorin. 5175

Gépész,

42 éves, nő, családos, kinek fűtő, lokomobilkezelői, stabil és dinamogéprekezelői vizsgája van, alkalmazást keres. Kisebb helyek is elfogad véden vagy helyben. Címre: Dudas György, Budakesz, Erdő-u. 137.

Oklevéles

gazdasági, a gazdaság minden ágában jártas, 45 éves, nő, családotaan, beszél magyar, német és tót nyelveken, intézői, számtartói, vagy ispáni állást keres. Személyéről esetleg bővebb felvilágosítást szolgál Béró Lúszesky Henrik Budapest VIII., Üllői-út 11 sz. Címre meg tudható „Intéző 45” jelleg alatt a Köztelek kiadóhivatalban. 5177

Földmives-iskolát

jeles sikerrel végeztet, 29 éves, r. kath. vallású, nő egyén, a gazdaság minden ágában, szorgalmas, épafermelés, állattenyésztés, könyvvezetés, tejkészítés és azok számadásában teljes jártassággal bír, ki most is 700 holdas birtokban a nagyobb tehénésztelen mint felügyelő és gazdaságvezető működik, április 1-ére vagy későbbi belépésre ispáni vagy gazdai állást keres. „Gazdaság” jelleg alatt a kiadóhivatalban 5185

Állást keres

egy kis családú 33 éves, szorgalmas egyén, ki a szőlő-, gyümölcsös- és a konyhakertészetben teljes jártassággal bír. A műnei m. kir. vinöz lériszkolát 1900-ban jó sikerrel végezte. Az állást szerény fizetés mellett április 1-ére elfogadhatja. Címre: Gulyás János vinözeller, B. Kula, poste restante 5181

Könyvelő,

nő, ízr., a kettős könyvvitelben mérlegképes, magyar és német levelező, ki hosszabb ideig egy birtokosnál, kezelet birtokon mint számvéző, nagy tehénésztel és a belső majorság teendőinek felügyeletével volt megbízva, szerény igények mellett azonnali belépésre állást keres. Jó bizonyítványokkal rendelkezik. Ajánlatokat „3900.” sz. alatt a lap kiadóhivatalába kér.

Földmives-iskolát

kiténő és jeles sikerrel végeztet, 30 éves, r. kath. vallású, nő egyén, a gazdaság minden ágában, szőlőművelés, borkészítés, tehénésztel, tejkészítés, gyümölcskertészet mőbészlet és könyvvezetésben jártas, ki ezen a gazdasági pályán 4 évi gyakorlatot bír, katonaságnál mint altiszt szolgált, segéd-tiszt, kiténő, felügyelői vagy hasonló állást keres április 24-ik vagy esetleg előbbi belépésre is. Szives megkeresések F. József ökl. gazda címre kéretnek, Torvaj, Dolenká-pa, u. p. Tab. (Somogy-m.) 5178

Kezelőtiszt

vagy ehhez hasonló állást keres, bármikori belépésre, egy 12 évi kezelő- és 2 évi önlő tiszti működésű kiténő bizonyítványokkal igazoló, 34 éves, er. ref. vallású, nő, kis családú, földmives-iskolát végeztet gazdasági. Címre: Bertalan József gazdasági. Léva, Rákóczi-tér 5. 5216

Földmives-iskolát

kiténő sikerrel végeztet, nőden, 19 éves, ref. vallású fiatal ember, azonnali belépésre állást keres. Teljesen ért ló-, szarvasmarha- és sertés-tenyésztéshez, ugyancsak répa- és dohánytermeléshez, valamint szőlőműveléshez. Ifjú Hegyi Sándor, Tata, Komárom-m. 5217

Nyugalmasított

ajárási-bíró, ökl. gazda, 40 éves, kis családú, titkári, ellenőri, számvézői, pénztárnoki vagy más hasonló bírámi állást keres, r. ér. április hó 1-én, szerény igényekkel. Címre: Címre: és bővebb felvilágosítást sziveségéből készségesen szolgál: Pethő György jószágigazgató, Szatmáron. 5203

14 évi

gyakorlattal, cukorrépa-termelés, tehénésztel a nagyban bírásiakban jártas, ízr., nő gazdasági keres mielőbbi belépésre ispáni, segéd-tiszt vagy kulesári állást. Szives megkeresések kéretnek „Gazdasági” címen Pa-Kunbaja, posta Rácsalmás. 5204

Gazdasági

gyakorlatnak ajánlkozik folyó év tartására végeztet jogász. Kevés gyakorlata, némi elméleti ismerete lokomobil kezelői vizsgája van. Fizetést nem, csak ellátást kér. A gazdaság rövid ismertetését is tartalmazó megkereséseket „Dr. Z-y, Moson, posterestante” címre kér. 5200

Önlő

gazdatisztai állást keres, egy a magyar-óvári gazdasági akadémiát végeztet, róm. kath. vallású, 18 évi gyakorlattal bír, a mezőgazdaság összes ágában jártas, g. z. tiszti. Beszél magyarul, németül és tótul. Az állást bármikor elfogadhatja. Címre a kiadóhivatalban. 5207

35 éves

végeztet gazdát, ki jelenleg egy beltériesebb gazdaság vezetésével van megbízva, nő, családos egyén, 1904. július hó elséjére állást keres, mely képzettségének megfelelő. Tehénésztel, sertésüzemelés, cukorrépa, burgonya-, dohány-termelés, szőlőművelés, konyha- és gyümölcskertészet, szóval mindennemű teendőikben, mi intézővel gazdászhoz tartozik, teljesen jártas, melyről jó bizonyítványai is tanuszkodnak. Igényei nem túl sokak. Címre a kiadóhivatalban. 5205

ÁLLATOK.

Eladó

emdeni **indörzsek.** A tenyésztet fészkelés folytan eladok igen szép nagy, 2-3 éves tenyészteludakat, túrasmint 85 korona árban, Deszponth József, Védény, Mosonmegye. 5164

Jármas ökrök,

tinók, lovak, sertések és juhek. tenyész- vagy használati állatok beszerzésére megbízásokat elfogad és azokat felelőség mellett gyorsan és jótányosan, direkt forrásokból közvetíti az Erdélyi Gazdasági Egylet védnöksége alatt álló

Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvártt. Szentgyörgy-utca 2. sz. Telefon 311

Pekingi kácsérok

eladók vérfelújításához 10 drb a 2 forint, Corechus Testrék-nél, Budapest, X., Rákos. 5215

Elváltasztott

borjúkért fizetek 6 fillért a napl áron felül. Évi szerződés. Ajánlatok „M. M.” címre a lap kiadóhivatalába küldendők. 5211

Tenyészbika eladás.

Budapest 1896. Milleniumi nagy-érem, Pozsony 1902. I-ső aranydíj és tiszteletdíj, 1890-től minden kolozsvári tenyész-kiállításán I-ső aranydíjjal, a sz. ke-sztruri országos tenyész-bika vásárokon, azok fennállása óta, mindig az I-ső aranydíjjal kitüntetett Szent Demeteri javított magyar fajta tenyészében 10 darab 2-3 éves, hatalmas, csontozta testalkatú, ritka erős csontozatú és nagy testű tenyész-bika eladó. Közülük egy 2 és egy 3 éves, 1904. Kolozsvártt az I-ső aranydíjakat nyerte. Megkeresések Sporker Ferenoz tenyész-tőzshöz. Szent Demeter, u. p. Nagy-Kend címzendők. 5093

200 darab rugott és 80 darab 1/2 éves Erdélyi-mezőszégi fejlett

Ökör-tinó

eladó Bogdánfy Gábor esztényi gazdaságban. Posta: Esztény, Szolnok-Doboka-megye. Vasúthálóms: Választ-Bonczháza, Sürgyönczím: Bogdánfy, Nagy-ikló. 5055

Eladó

vagy más marhára becselendő. Istenyészés felhagyása végett a közép-iskolai bérigazgatásban vasút-cs. (Ár-irka-Állomás Tüsková) 21 drb 1-4 éves esik és 5 darab anyakacsa. A esikök angol telivértől valók. Vasúthoz kocsi-megtekintőnek mindig rendelkezésre áll. 5198

Pekingi kacsa.

Tiszteletért szépen fejlődött 12 kacsát, darabja 3 forintért és 24 tojót, darabja 2 forintért kapható Luozenbecher Miklósnál, Pettend, Fejérmegye. 5170

Telivér

simmenthali bika 1 1/2 éves, igen erős csontozatú, orsz. törzskönyvbe eladó Suk Dezső-nél Márcziháza, posta Nagy-Szalonta. 5192

Vöröstarka tinó és üsző

teljesen prima, 1-2 esztől 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olesó áron. Későbbi, nyugiatlan jármos és beállítás ökrök szállítására vállalkozom.

Kitünő

friss fejős tehének

előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthetők **kétszázszeg néikül.** Vevő tetszése szerint választhat.

Henrik Ignác fia Szalónak (Vasm.)

 1585

Az **Ordódy-féle** tehénésztel átvétele folytán lényegesen nagyobbított, országosan törzskönyvezett **Heves-i telivér tenyészettünkből**

20 drb tuber-kulinra nem reagáló telivér simmenthali bika a ráczalmási felvér tenyészettünkből pedig **22 db félvér simmenthali bika** kerül eladásra. Az állatok Ráczalmáson vannak felállítva. **Pajzs Gyula** gazdasága **Ráczalmás** Fejérmegye (vasut. hajó. Budapest környékbeli telefon).

Nádasy Emil

simapuzsai gazdaságban, posta Nyiregyháza, eladó: Egy darab magyarfajta hároméves tenyész-bika. Himetel árpa mm-kint 13 kor. Olasz rizling, Ezerjő, Kövidinka-borok. Tavasz szállítására: Olaszrizling, Kövidinka, Ezerjő, Piros gyöngy, Fehér gyöngy szőlővesszők, egy 6 kor. 5208

Telivér Yorkshire

4-12 hónapos tenyész-kanok és kocsák eladók a **Balaton-sziggyúri uradalomban.** Bővebb felvilágosítást nyújt a számtartói hivatal, Balaton-Szent-Györgyön. 5212

Erdélyi magyarfaj ökörborjú

8-12 hónaposok — elsőrendű ígás erő anyag nevelésére legmegfelelőbb minőségben állandóan kapható: **kovácsnai Gócs Sándor** földbirtokosnál **Nagy-Iklódon** Dész-Kolozsvári vonalon. 1699

Tisztafaju

rökázó és pa kányozó kutyák eladók. 2 drb 1/2 éves táxi darabkint 15 korona, 2 dro (him, nőstény) foxterrier párban 60 korona, 1 drb 1 1/2 éves táxi 20 korona. Müller gazdaságosznél Bény, Györmegye. 5107

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma,

u. p. Koncz

sajnál míg a készlet tarti Konczán 100 kg.-ként az alábbi ár előzetes beklidésével szemben; nemesített minőségben:

államilag olomázórt: **Lóhermag I.** ... 180 kor. **Lóhermag II.** ... 140 „ **Francia perje** 110 „ **Csomós ebir** ... 110 „

fűmagvak.

Cserháti tanártól meghonosított **óvári tak.-fűpamag** 70 kor., melyet a magyaróvári szarvas marhateny. egyület parasztagad 3 év óta 600 holdon felül terült lóten termelnek drassói magbőbtermőség és eltarthatóságért. Koránérő, fehér, hl-ként 50 kg. súlyú k.-holdanként 10 év óta 8-15 mm. termett:

duppau zab 16 kor. **lőbab** ... 16 „ **pernai lenmag** 90 „ **székely tenyeri,** korai ... 18 „ **királyné tenyeri,** legbővebben termő ... 14 „

1902. Budapest 2 első díj; 1903. szeptember Kolozsvártt gulyabell lehenekért és 8 éves bikakért **2 első díj.**

Ezen gyorsan fejlőd. edzett, hatalmas csontozatú 2-3 éves

magyar bikákból

Allandó készlet, árak 500-1500 korona. Előjegyezhetni: **1903. első díjat nyert Pekingi kacsák** drbjára öszszel szállítva 8 kor. tojás tucazta áprilisban 5 „ Polonyi által Angliából importált

Orpingtonok

drbjára öszszel szállítva 16 kor. tojás tucazta áprilisban sárgáké ... 18 „ fohéreké ... 20 „

Emdeni ludak

drbjára öszszel szállítva 16 kor. **Amerikai diófák** száza ... 20 kor. **Vadgesztenye sorfák** száza ... 20 kor.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gözekével

hajlandó vagyok elvállalni; építgy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez

Érdeklődők kéretnek, hogy a mi címünkhöz forduljanak.

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Pályázati hirdetmény.

A családi és barackai állami szőlőtelepek szőlőkaró, láda-deszka és léczszükségletének fedezésére és ládakészítési munkákra pályázatot nyitok.

Szükséglet: 1. 120 ezer db 2-3 m. hosszú, legalább 4 cm. vastag hasított tölgyfakaró. 2. 35-40 köbméter másodosztályú, felhüvelyk vastagságú lécszárak fenyődeszka. 3. 8-10 köbméter "X" hüvelyk erősségű lécz. 4. Mintegy 800 darab oltvány-ládanak készítési munkája.

Ajánlatok egy koronás bélyeggel felszerelve, a családi és barackai állami szőlőtelepek igazgatóságához. Arad, február 15-ig nyújtandók be. A minőség megállapítása végett ajánlattevő bélyegzőjével ellátott minták is küldendők: karókból 30 darab, deszkából, léczből 10-10 darab. Az egyes pontokra külön-külön is nyújtható be ajánlat.

KOSINSKY s. k.
igazgató.

8743

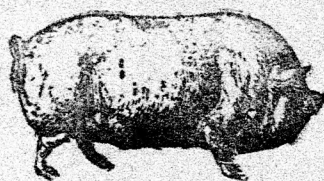
Fm. Thurn és Taxis Miksa Egon herczeg baltavári uradalmában egy

segédtiszti állásra

pályázat nyitattik. — Az illető pályázótól megkivántatik, hogy a magyar és német nyelvet szóban és írásban helyesen bírja; számfejtési ügyekben jártas s valamely felsőbb gazdasági tanintézetet végzett legyen.

Évi fizetés 1200 korona, lakás, fűtés, világítás, folyamodványok az uradalmi intézőséghez **Baltavárra**, Vas megyében, intézendők.

2146

Sertéseket

Ürl Rezső

sertésbizományos

= Budapest =

létszef-körút 22/24.

sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi áron értékesül.

Tavaszi vetésre

ajánlunk, míg a készlet tart, kitűnő minőségű 2131

Milton zabot

métermázsanként 16 koronaért, vevő saját zsákjaiban Csemesz-Kopács (Vas megye) állomásra szállítva. Legkisebb Termés 1200 holdon 12-13 mm. tehát rendkívül bőtermő és meg nem dől semmi körülmények között. Egy hectoliter sulya 57 klgr. Kívánatra minta bérmentve küldetik. Megrendelések intézendők:

Gazdasági intézőség Kolta,
(Vas-megye) u. p. Csemesz-Kopács.

Simmenthali

6 üsző és 4 bika, továbbá 8 félvér üsző és 4 félvér bika és egy magyar bika;

Igásló

6 db 3-5 éves betanítva, muraközi kanca és ardenni mén után, 152-164 cméter magasak, közülök 4 kanca, 2 herélt;

Könnyű ponyy-fogat

Óbaján és Zarif után 4-5 évesek, 148 cméter magasak, pej és sárga kanczák, igen jó menők;

Sima szőlővessző

őszszel szedett bor- és esemegefajták,

eladók

Forster Géza concóháti gazdaságában, u. p. Ács, vasútállomás; Komáromm. Részletes jegyzék kívánatra küldetik. 2138

MEGJELENT

a világhírű

erfurti kerti magvak

főárjegyzéke.

Szétküldi ingyen és bérmentve

RADWANER

magkereskedése

BUDAPEST, V.,

Nádor-u. 8.

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előirt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást V ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-elszámolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK

ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában. SÜRGÖNYCZIM: AURORA-BUDAPEST.

Értékesítésre előfogat: Húsműket, fűstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, V tojást, vajot, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb. V

Marchi R. és Társa, Prato (Toscana)

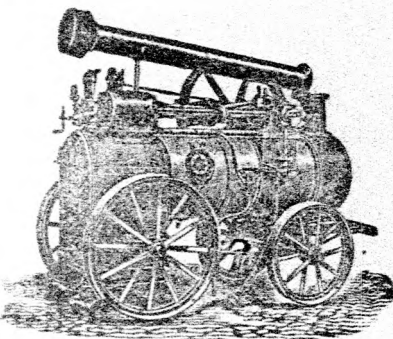
Ajánl elsőrendű

bolognai kendermagot, olasz len- és czirokmagot

jótállás mellett. 2147

Magyarországi képviselő:

Zsengeri Hugó, Budapest, VII., Kerepesi-ut 62.

HASZNÁLT GŐZCSÉPLŐ KÉSZLETEK.

Szücs Ödön, Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 66. sz.

Használt gőzcséplő-készletek gondosan kijavítva, teljes szavatosság és kedvező feltételek mellett. Veszek használt gőzcséplő készleteket és elvállalom ilyeneknek jótállás mellett való javítását is.

HASZNÁLT GŐZCSÉPLŐ KÉSZLETEK.

K

AZ OR

Az országos ma
Nem ta
Egész évre 20 kor

AZ „OMG

Figyelme

Lapunk ez lapot mellékelt mint az alapítvük tisztelt tagjainak minél előbb mérvéről szétküldöt soránál ki van amelyekkel az uton is felkérjött kitüntetett sületünk pénzta

XXI-ik

Az „Orszület“ XXI-ik március hó 26-án pesten a „Tatteban (szemben a

A vásár egyetemben az Egyesület“ titkárszétküldötte. Az volna, a titkárszétküldötte. Az ténő felszólítás nyomtatványoka

A tenyészés és eszközkiállítás. Felhívjuk körülményre, ha tekintettel arra, a részéről nagyvéri eredeti szirtenyészbikák iratvetkezete“ utjánafuni tenyészbiakéröl és ezeket adadni a tenyészási árul a vételátlagára 800 kor

